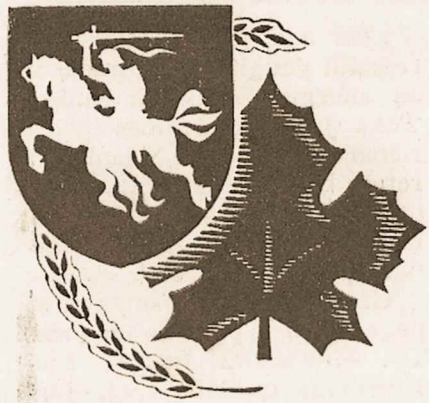

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

A D R E S A S:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

Nr. 45 (291) KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1952 m. LAPKRIČIO - NOVEMBER 12 d.

PRICE 10 ct. XII METAI

EUROPA, IŠRINKUS EISENHOWERI

RAŠO SPECIALUS NL KORESPONDENTAS
EUROPOJE

Susidomėjimas, kokių buvo sekama JAV rinkiminė komp. bei įteptimas, kuris buvo jaučiamas laukiantamerikiečių tau tos spendimo, dar kartą pabrėžia, kad JAV visi svarbesnėji „vidaus politikos“ įvykiai turi užsienio politikos aspektą. Ko gi laukia Europa iš naujojo prezidento?

Dar prieš išrinkimą dugelyje liakraščių galima buvo pastebėti tam tikras linkimas pasirodys Stevenson'ą. Europos spauda, tiek, kiek tai leidžia jai natūralaus stebėjimo vaidmuo, dažnai daugiau simpatijų reiškė demokratui, negu jo konkurentui. Šią platoniską Europos meilę Illinois gubernatoriui vaizdingausiai, turbūt, paaiškina vieno žinomo diplomato, kurio vardas neskelbiamas, komentaras, kuriame pareiškama viltis, kad Eisenhower'is „nebarškins kardų ir tuo būdu neaštrins dar daugiau tarptautinio įteptimo“. — „Neaštrinti tarptautinių santykių“ tai yra Europos užsienio politikos alfa ir omega. O generalas, kuris pasakė, kad „mes turime pasaulį užtikrinti, kad tol, kol kolia nors tauta yra paversta, mes nebūsimės jos likimo atžvilgyje abejingi“ neatrodė tikramu reprezentantu šiai Europos laikysenai garantuoti.

Be to, Europoj bauginamasi, kad Eisenhower'ui tapus prezidentu, į paviršių išeis tos jėgos, kurios trumpai charakterizuojamos „izoliacionizmo“ vardu. Šios politikos įgyvendinimas Europai reiškia pirmoje vietoje finansinės paramos nu traukimą, kreditų sumažinimą, Europos gaminių į JAV įvežimo suvaržymą ir pagaliau net sausumos jėgų iš senojo kontinento atitraukimą. Šiai baimei duoda pagrindo ir rinkimines propagandas metu žadėtas mokesčių naštos palengvinimas, o dar daugiau, po rinkimų Tafeto pareiškimas, kad JAV biudžetas sekantiems metams bus sumažintas 10 mil. dolerių, o vėliau jis bus mažinamas dar daugiau. Todėl visų Europos kraštų oficialių asmenų ir pavienių politikų pasisakymuose pabrėžiama viltis, kad Eisenhower'is tės ligšiolinę JAV užsienio politiką. Skeptiškiausiai Eisenhower'io išrinkimą priėmusio krašto užsienio reikalų ministerijos atstovas pareiškė: „Prancūzija yra tikra, kad jis tės tą pačią politiką, ir bendradarbiaus su Vakarų Europos valstybėmis tuo pačiu būdu, kaip jis tai darė būdamas vyriausiuoju NATO pajėgų viršininku. Eisenhowerio išrinkimas“ — pridėjo kalbėtojas — „negali būti akstinui Amerikos politikos pakeitimui, nes ji priklauso ne nuo vieno žmogaus, bet remiasi Atlanto paktu ir pasaulio saugumu“.

Taip pat vokiečių tautoje Eisenhower'io vardas pažįstamas labiau kaip nugalėtojo, negu draugo-bendradarbio. Būdamas po karo JAV politikos atstovu Vokietijoje, jis negalėjo įgyti nugalėtojo priešo tarpe didelio populiarumo. Tačiau nežinrntai, o oficialūs Bonnos sluogsniai, o taip pat ir opozicija, sveikina generolo laimėjimą, išskeldama jo Europos reikalų pažinimą, kas esą, kaip Adenauer'is pasakė, nepaprastai svarbu turint galvoje, kad „tie sprendimai, kuriuos Vakarų Europa netoli moje atėityje turės padaryti, galės įvykti tik glaudžiai bendradarbiaujant su JAV“. Tai

ir tam tikras gestas Amerikai, kuri gali pasirinkti Vokietiją vietoje Prancūzijos baze Europoje.

Žiūrint į JAV prezidento rinkimus lietuviškomis akimis, tenka iškelti du momentus: a) Eisenhowerio Europos favorizavimas prieš Aziją; b) jo nusistatymą pavergtų tautų atžvilgiu.

Visose savo kalbose naujas JAV prezidentas aiškiai pabrėždavo Europos reikšmę ko voje su komunizmu. Buvusiam vyriausiam NATO pajėgų viršininkui yra aišku, kad rusų imperijos agresiją galima pažaboti tik Europoje su jos kraštų gyventojų pagalba. Azija, kiek ji svarbi bebūtų, negali nusevrti tos reikšmės, kurią vaidina ir vaidins senieji kultūros kraštai. Didžiausia klaidą būtų norėti kovoti su bolševizmu Azijoje paaukojant jam Europą.

Antras mums lietuviams ypač svarbus momentas, yra Eisenhowerio noras baigti Kennan'o ir kt. suformuluotą „su laikymo“ politiką. Pažindamas gerai Europos sąlygas, generolas mano, kad dabartinė būklė Europoj, trokstant tikros taikos, ilgai nei gali būti pakenčiama. Sienos, dalinančios tautas į dvi priešingas karo stovyklas, daugelį senų laisvę mylinčių ir savystoviai gyventi įpatusių tautų (tarp jų ir lietuvių) atidavimas žemesnės kultūros despoto vergijai, nuolatiniai okupuotos Europos dalyje vykdomi teroro aktai, masinis gyventojų bėgimas į vakarus įsiskaitant čia laisvės ir saugumo, penktosios kolonos — komunistų — pastangos kelti demokratinuose kraštuose neramumus ir pn. rodo, kad visos kalbos apie „amžiną“ tai ką tėra savęs apgaudinėjimas. Norint tikrai užbaigti „šalto karo“ laikotarpį, tenka pirmoje vietoje pakeisti tas sąlygas, kurios jį gimdo. J. T.

MIRĖ IZRAELIO PREZIDENTAS.

Lapkričio 9 d. mirė Chaim Weizmann, pirmasis Izraelio prezidentas. Jis yra gimęs ties Pinskiu 1874 m., Švencarijoje baigęs universitetą ir profesoriavęs, kaip chemikas, Ženevoje ir Manchesterio universitetuose. Jis yra padaręs daug atradimų, ypač sintet. gumos gamyboje ir tt. Tai buvo užsi tarnavęs didelės žydų tautos kovotojas, sulaukęs tos kovos vaisių — Izraelio nepriklausomybės ir tapęs pirmuoju jo prezidentu.

SPALIŲ REVOLIUCIJOS MINĖJIMAS MONTREALY

Praėjusį sekmadienį rusų iniciatyva buvo paminėtas bolševikinis perversmas Rusijoje.

ir pareikštas protestas. Paminėjime dalyvavo ir kitų pavergtų valstybių atstovai — Pabaltijo valstybių (p. Lapi nas, p. Lage ir p. Zoldners), Lenkijos, Jugoslavijos, Bulgarijos ir kt. Labai sklandžiai susirinkimą pravedė p. Lebedev; įtikinamai ir aštriai kalbėjo, įvertindamas spalio revoliuciją, komvaldžią ir gyvenimo sąlygas p. Sadin, o pabai tikime dalyvavo daug augstų stačiatikių kunigų, du vyskupai ir Montrealio katalikų arkivyskupo Lege atstovas, pasakęs ilgą kalbą apie kovą su komunizmu. McGee salė buvo pilna žmonių.

Pasaulinė įvykių savaitė

POLITINIŲ ĮVYKIŲ DIEN OTVARKĖJE VIS DAR PIRMAUJA AMERIKOS RINKIMAI

JAV rinkimai, kurie apėmė prezidento, parlamento ir senato sritis, vis dar stebia visą kitą pasaulinę politiką. Ir ne nuostabu, nes po 20-ties metų, šiais rinkimais

RESPUBLIKONAI SUGRIŽO Į VALDŽIA.

Šį kartą respublikonų mėsas šūkis — „atėjo metas padaryti pakeitimus“ — davė konkrečių vaisių: prezidentas respublikonas, parlamente 220 prieš 206, senate 49 prieš 46 ir gubernatoriai 19 prieš 9. Galima spėti, kad šis pakeitimas Amerikai gali būti naudingas. Nes per ilgą vienos partijos pasilikimas valdžioje įgauna neabejotinų trūkumų, visų pirma užsistovėjimą, atbukimą būtinu jautrumo ir dinamikos su mažėjimą. Užsistovėjimas veda prie rutinos ir kitų negerovių. Naują partiją tai gali koreguoti, sudaryti naują atmosferą. Ir iš to gali būti naudos. Tai pačiai Amerikai. Bet

KO GALI LAUKTI VISA ŽMONIJA

iš naujųjų Amerikos permainų? Tai jau yra klausimas, kurį ir prieš rinkimus ir ypač po rinkimų negrinėja visa žmonija ir ypač Europa. Taip yra todėl, kad JAV demokratų politika žmonijai buvo naudinga, padedanti, suprantanti jos vargus, sunkumus, kurių didelis tenkinimas derinosi su pačios Amerikos interesais. Dabar yra susirūpinimas, nes jeigu Amerika, kaip buvo pasakyta prieš rinkimus ir tęsiama po rinkimų, trauksis į save, atsi ribos ir daugiau užsidarys savyje, tai jau iš to Europa ger o nelaukia. Dėl to ir susirūpinusi. Bėlika tikrai viena

P. Vaitonis apie turnyrą Stockholme

Kaip žinome, spalio 22 d. Stockholme pasibaigė tarpzoninis šachmatų turnyras, kuriame, kaip Kanados meisteris, dalyvavo ir P. Vaitonis.

Jūsų laikraščio Hamiltono korespondentas kreipėsi į buv. Lietuvos ir dabartinį Kanados meisterį, prašydamas jį išpildyti iš tų žaidynių „NL“ skaitytojams.

— Turiu prisipažinti, — pradejo P. Vaitonis, — kad daliai mane „pajpovė“ pats Hamiltonas. Prieš apleisdamas fabriką, turėjau padaryti smulkų savo darbo aprašymą. Dirbau keletą naktų, be to, šeimos reikalai, (P. Vaitonis yra 3-jų vaikų tėvas. Kbr.) nedaug visiška galimybės šachmatų nei į rankas paimti. Prie viso to, prisidėjo dar dvi nemigos kelionės naktys taip, kad pradėjęs turnyrą jaučiau visiškai nuovargį. Tuo tarpu daugumas dalyvių (išskyrus kelis) be šachmatų nieko kito ne veikia. Nenuostabu, kad esu pralaimėjęs keletą partijų, kurias normaliose sąlygose ne tik aš turėčiau laimėti, bet taip pat ir keli stipresnieji Kanados lietuviai šachmatininkai. Tad dar kartą kartoju, jeigu prieš turnyrą šachmatams būčiau pašventęs bent 10 dienų, rezultatai gautųsi visai kitoki.

Toliau p. Vaitonis pasakoja: — Turnyro atidarymas įvyko Stockholmo miesto rotušės „mėlynoje salėje“. Turnyro globėju buvo pats karalius Gustavas Adolfas VI, kuris darosi labai populiarus švedų tarpe, lygiai kaip miręs Gustavas V (ži

viltis, kad Eisenhoweris gerai supranta ir Europos ir visos žmonijos padėtį. Tas sudaro tūlas viltis, kurių realizavimo ir laukiama, nors ir nesiepiant susirūpinimo.

EISENHOWERIO KREIPIMASIS Į NATO VALSTYBES,

kurias jis užtikrino, kad ir toliau Amerika laikysis bendradarbiavimo, padarė gerą įspūdį, apramino susirūpinimą ir tuo pačiu sumažino agresyviųjų viltis, kad JA Vtrauksis iš pasaulinės politikos ir užsidiarys savyje, tuo būdu duodama agresoriui laisvę siautėti ten, kur tik tai jam patiks.

Šių faktų fone, įvyko

TOLA KRIZĖ JUNGTINĖSE TAUTOSE,

nes turįs teisę būti sekretoriumi iki 1954 m. vasario 1 d. T. Lie atsistatydino. To priežastis, kaip jis pareiškė, jo noras padėti sudaryti Korejoje taiką. Atseit, kai Eisenhoweris pasima rasti taiką, jis, T. Lie, kuris palaikė JTO chartos principus ir jų laikosi ligšiol, geriau jau nesimaišys tarpduriuose...

DIDELĖ KRIZĖ VYKSTA VAKARŲ KOMPARTIJOSE

Stipriai valoma Prancūzijos kompartija, o iš Italijos kompartijos masinis bėgimas darbininkų į antikomunistinę profsąjungą.

Tuo tarpu Stalinas ruošia vakarų Europai užvaldyti kad rus, ir todėl Maskvoje sulauko visus tuos, kas galėtų būti vadais. Vienu tokių yra ir prancūzų Thorezas.

Tito gi, Maskvai padurti akis, sutiko apsilankyti Anglijoje.

P. Vaitonis apie turnyrą Stockholme

nomas lauko teniso mėgėjas. spaudoje žymėtas kaip Mr. G. —Kbr.). Žaidimai prasidėjo pirmadienį ir pradžiai, burtų keliu, ištraukiau pačius stipriausius žaidėjus. Žinote, kad pirmi pralaimėjimai smarkiai žmogų veikia ir moraliai.

— Kaip apie Jus atsiliepė švedų spauda?

— Ji tikėjosi, kad gausiu 50% galimų taškų, (21 dalyvis duoda 20 taškų, 50% lygu 10 taškų — Kbr.), kas ir būtų visiškai normalu. Gavau tik 25%. Szabo (vengras), lygiai kaip ir Stolberg, su kuriais „susitikdavau“ (prie šachmatų lentos) prieš II-ąją pasaulinį karą, buvo nustebinti mano žaidimu.

— Ką galite pasakyti apie rusus?

— Turiu pripažinti, kad rusai buvo labai mandagūs, nors ir žinojo, kad esu lietuvis — pa bėgėlis. Su jais kalbėdavau rusiškai. Tiesa, Sov. Sąjungos konsulato buvau 2 kart kviečiamas į coctail party, bet savaime aišku dėl... dėl laiko stokos atsisakiau. Rusų žaidėjai (išskyrus Kotovą), tai jau naujos, pokarinės, kylančios „žvaigždės“. Amžiumi vyriausias buvo Kotov — 39, kitų amžius svyruoja tarp 23—30 m. Jie visi miegojo viešbutyje, laisvai vaikščiojo po miestą, nors visuomet po 2.

— Ar teko ką nors sužinoti apie lietuvių šachmatininkus?

— Kalbėjau su Sov. Sąj. Atkelta iš 2 puslapio.

VILNIAUS RADIJA KLAUSANT

NIEKAS NESIDOMI SPAUDA

Spalio 26 d. „Tiesos“ veda muoju „Kolūkių laiškinkai“ puolamos kolchozų „načalstvos“ už nesugebėjimą parinkti tinkamus kolchozų laiškinkų kadrus. Dauguma kolchozų į laiškinkų reikalą visai nekreipia dėmesio, o ten, kur jie paskirti, nesupranta tikrosios laiškinko paskirties. Čia „Tiesa“ perspėja įsidėmėti, kad laiškinkas pirmoje vietoje turįs būti „partijos žodžio laiškinkas“. „Tiesa“ turi surinkusi žinių, šiašančių partijos plaukus: girdi, kolchozai mėgsta pašto parvežimą pvesti pieno vežikams, bet pastarieji atsiima laikraščius, numeta pieninę ir jie ten valkiojasi, kol išsimėto.

„Tiesa“ galima ir patikslinti: turimos žinios sako, jog yra ir labai uolų laiškinkų, prievarta grūdančių visokias pavidaimas laikraščius kolchoziniams bargan. Tik atvykus prenumeratos rinkti nevisuomet prievarta pasiseka ką išpešti, bet „Tiesa“ geriau žino, kiek tenka nurašyti už neatsiskaitymą už nuostolius.

Smėliai. Rajono kolchozas „Geg. 1-j“ ir Bagaslaviškių kolchozas bendram susirinkime išklauė pirmojo kolchozo pirmininko Pečiulio raginimą jungtis į vieną. Susirinkimas „prieštarė“, ir nuo spalio 28 d. išdygo naujas, „19-jo suvažiavimo garbei“ vardu.

Marijampolė. Cukraus fabriko transportininkų tarpe geriausiai suprato Stalino kalbą ZIS mašinos šoferis Sidaravičius, o Suv. Kalvarijos runk. priėmimo punkte Varnavičius, Paškevičius ir trakt. Simonavičius; jie vietoj 24 vagonų į parą pakrauna, po kalbos, 30.

Mažeikiai. Įžymusis fabriko „Apavas“ stachanovininkas Valančiauskas, eidamas stach. sar gybas, kasdien atlieka 3 normas, tik puikius kokybės, sutalpė 19.000 rublių fabrikui, pats kišenėje nieko neturi, nors jam fabrikas ir prkilauso, ruošiamasi 35 spalio metinėms, per spalio 24 d. atliko 3 mėnesių normas, ir ketina senus batus naujais pakeisti.

Telsiai. Masčio trikotažininkai ir įmonės direktorius Kazišinas, įsisavinę naują techniką, priverė Lietuvą pralenkti Olandiją, Daniją ir Belgiją. Šiandien direktorius virs normos tiek pagamina, kiek prieš karą iš viso.

Kaunas. „Litexso“ fabrikas laimėjo Kauno miesto ir rajono perėinamąją vėliavą. Prie nuopelnų labai daug prisidėjo komunistės Taraškienė, Stonkutė ir pilypienė, darb. Paškin ir dar visa eilė kompartiečių, komsomolcų ir agitatorių.

Kaišiadoriai. Rajono kultūros namuose įvykusioj apžiūroj ir liaudies meno parodoj geriausiai eksponatais pripažintas drobė išsiuvinėtas Stalino portretas ir raudonoji žvaigždė.

Radviliskis. Geriausias Sov. Sąjungos mašinistas Trivokis ir Tilžės nuvyko 30 min. anksčiau, virš tvarkaraščio, juo seka mašinistas Ivanov ir Artėjev. Juos pažįsta depo budėtojas Urbonavičius ir jo pavaduotojas Zastarskis, apie juos girdėjo ir Panevėžio siaur. gelež. mašin. Petronis, Kukuraitis ir Žibais.

Vilnius. Valst. Filharm. salėje dažnai ruošiami prof. Dvariono, prof. Ceitelio ir lekt. Babravičiaus klausytojų susitikimai su publika. Paskutiniame susitikime lekt. J. Karnavičius tarybinį meną nešė ma-

sėms... Spalių 26 d. Filharmijos choras dainavo 3 dainas lietuviškai ir 2 rusiškai radijo klausytojams. Solo partijas atliko Vladimir Rubaškin, akomponavo koncertmeisterė Boruchova, dirig.—Kaveckas.

Vilnius. Valst. Operos ir Balet Teatras lapkričio 8 d. pasirodys su Borodino „Kung. Igoris“. Igorio vaidmenį vaidins Stasiūnas. Toliau: Mažeika, Staškevičiūtė ir kiti Operos vyr. rež. J. Gustaitis premjera laiko egzaminais į lit. ir meno dekadą Maskvoj. Jam egzaminams ruoštis padeda du rusai.

Vilnius. 10. 26. valandą trūkusiame lenkų kalba radijo vaizdely Staliniui primetė, kad jis „jak matka tszma na kolianach dzieci“. Vaizdėlio muzikalinę dalį tvarkė Vyta. Bičiūnas, vaidino — Jankovska, Buchovičiuvna, vienas lenkas ir vienas Valst. Teatro artistas, lietuvis.

Galima pasirinkti...

Vilniaus kino ekranuose spalio 14 d. sekančias filmas demonstravo: kine „Pobeda“ — „Slovės preliudas“, kine „Moskva“ — „Slovės preliudas“, kine „Oktjabr“ — „Slovės preliudas“, „Respublikiniai Mokyt. Namai“ — „Centro puolimas“. Tai skelbė radijas rusų kalba.

ESTAI APIE EGZILINĖS VYRIAUSYBĖS SUDARYMĄ

Estų spaudos pranešimu einantis Estijos pasiuntinio pareigas estų generalinis Konsulas New Yorke Johannes Kaiv, kalbėdamas Stockholme estų organizacijų atstovų susirinkime, griežtai pasisakė prieš egzilinės vyriausybės sudarymo mintį. Jis pareiškė, kad vienintelis tvirtas punktas estų politikai yra tas faktas, kad Jungtinės Valstybės ir kitu Vakarų kraštai pripažįsta diplomatinės atstovybes, kurias akreditavo teisėtoji Estijos vyriausybė. Egzilinės vyriausybės sudarymas tegalėtų Estijos padėti užsienyje padaryti netikrą. J. Kaiv atkreipė estų organizacijų dėmesį į tai, kad J. A. Valstybėse nėra nei vienos egzilinės vyriausybės. Amerika nėra pripažinusi, karui pasibaigus, nė vienos tokios vyriausybės ir nėra jokio pagrindo manyti, kad galėtų pripažinti.

Ryšium su Šventųjų Mečių jubiliejum Popiežius Pijus XII apdovanojo Lietuvos ministrį prie Šventojo Sosto Stasį Girdvainį Aukso Kryžiaus ir pasiuntinybės attache Stasį Lozoraitį, jun. Bronzos Kryžiaus ordenais.

Lietuvos Diplomatinijos šefas Stasys Lozoraitis, prieš išvažiuodamas į Bonną, aplankė Vokietijos ambasadorių Romoje von Brentano. Būdamas Vokietijoje min. St. Lozoraitis susitiks su prel. M. Krupavičium.

Romos Klubas, kuriame dalyvauja Italijos politikai ir užsienio diplomatai, susirinkime, min. St. Lozoraitis buvo pristatytas Italijos ministeriui pirmininkui ir užsienio reikalų ministeriui. Pasikalbėjime su Alicide de Gaspari Stasys Lozoraitis padėkojo jam už tai, kad savo paskutinėje kalboj parlamente jis priminė, jog Sovietų Sąjunga yra okupavusi Lietuvą, Estiją ir Latviją, su-laūžydama savo iškilmingai pasirašytąsias nepuolimo sutartis su Baltijos valstybėmis,

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada

Telefonas: HEMlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$ 5.00 Canada \$ 5.00
 Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 America & S. Amerika \$ 5.50
 Visur kitur \$ 6.00 Other Countries \$ 6.00
 Teksto eilutė ct. 0.15 Pajieškojimų kaina .. \$ 1.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Latvijos laisvės šventė

Kiekvienais metais, — buvo tai nepriklausomojo gyvenimo metai, tremties nedalia, ar emigracija, — visą laiką trys Pabaltijo valstybės sutartinai minėjo ir mini laisvės ir nepriklausomybės suaktyvių šventes.

Ir šiemet šios trys Pabaltijo tautos, kai jų tėvynės yra okupuotos, paverptos, naikinamos ir niekinamos, tokiu pat nuosirdumu ir tokiomis pat geromis viltimis mini savo valstybių laisvės ir nepriklausomybės suaktyvių šventes.

Labai verta prisiminti tuos laikus, kada Pabaltijo tautos, remdamosios kilniosios bei tauriosios žmonijos pirmųjų iškeltois idėjomis, kūrė savo nepriklausomybę bei savarankišką gyvenimą.

Prisimintina, kad anais laikais buvo blogų pranašų, įrodinėjusių, kad šios nedidelės valstybės nesugebėsiančios egzistuoti. Buvo įrodinėjama, kad jos neturi mineralinių turtų, neturi aukso kasyklų, neturi to, ką turi didelės valstybės. Bet gi šios Pabaltijo tautos įrodė, kad jos ne tik gali egzistuoti, bet gali geriau gyventi negu tūlos didelės valstybės, kurios gausiai turi visokių gamtos turtų, kurių joms nereikia kurti. Šios mažos ir neturinčios Dievo duotų turtų, valstybės, sugebėjo ne tik sukurti savarankišką gyvenimą, bet sukurti tokią gyvenimą, kuris didelėms ir gamtos gausiai apdovanotoms tautoms ir jų milijonams valstybėms kelė pavydą ir atrodė tokiu rojauš kampeiliu, kurį nepaprastai smalsu buvo užgrobti. Juk labai yra aišku, kad vargo ir skurdo niekas negrobia.

Taip. Pabaltijo tautos savo sugebėjimais ir darbu mokėjo ir ateity dar geriau mokės, kuri ne tik tiktai savarankišką, bet pasigrožėjimą užsitarnaujanti gyvenimą. Pabaltijo valstybės sugebėjo pasigaminti ir aukso, ir reikalingų mineralų, ir jų srityse trūkstamų metalų, — ir visko, kas buvo reikalinga valstybės ir tautos gyvenimui.

SPAUDOS APŽVALGA

KO GI TEN NORI „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“?

Tokia antraštė „Darbininkas“ spalio 28 d. 79-me numerio įdėjo slapuko „Montevideškio“, greičiausia tiesiogiai paliestojo, straipsnį, pilną nesąmonių, daugiausia visokių insinucinių užuominų ir painiavų. Matyt, tai yra raštas žmogaus, kuris bijo dienos šviesos ir galvoja, kad „drumstame vandeny lengviausia gaudyti žuvį“, — todėl ir bando drumsti.

Visas jo raštas paremtas straipsniu, kurį atvirai, pilna pavarde, pasirašė buv. Lietuvos seimo narys p. Vikonis. Jis patiekė ir aiškias mintis, ir konkrečius faktus. Kad jis dūrė piktiems, kitokių pažiūrų nepakenčiantiems asmenims, siekiantiems diskriminuoti visus, kas ne su jais, asmenis ir organizacijas, tai yra labai aišku. Jie taip ir pasielgė: diskriminavo Urugvajuje esančius ir Socialdemokratų ir Liaudininkų. Tai yra faktas. Bet ar tai yra teisinga, ar tai žmoniškai ir ar tai gali pasitarnauti lietuvių Tautos ir Lietuvos reikalui?

Taigi, į klausimą, ko „NL“ nori, nesunku atsakyti. Ji nori,

Ir dar daugiau. Pabaltijo valstybės sugebėjo sukurti tokią pažangų gyvenimą, kokio daugelis didelių valstybių neturi ligšiol. Jos sugebėjo gyvenimą sumoderninti taip prieš 34 metus, kaip dabar didelės valstybės tikrai nedrąsiai imasi sekti mūsų pavyzdžius. Tat yra įsidėmėtina.

Ne be to, kad Pabaltijo valstybių gyvenime nebebūtų buvę trūkumų, spragų, tūlos nedaras, bet — pasakytina ir tai, — kad tai, deja, buvo padaryta sekančiomis tiktai didžiulėmis valstybės.

Bet... „kas nedirba — tas neklysta“, sako patarlė. Dažnai tenka pasimokyti iš klaidų. Neabejotina, kad ir Pabaltijo tautos pasimokys ir iš savųjų ir iš svetimų klaidų.

Todėl, Pabaltijo tautos, minėdamos savo valstybinio savarankaus gyvenimo suaktyvumą, visada į ateitį žiūri optimistiškai.

Mūsų optimizmas dėl ateities nemažta, bet didėja ir stiprėja. Kai Jungtinių Tautų Organizacija tampa realiu veiksmu, kai jau kalbama apie Europos vienybę, kai ir mes patys tarpusavy galvojame apie Pabaltijo Federaciją, — yra pagrįdta laukti ir tikėtis, kad smurtas bus sudraustas, o fizinė jėga bus priversta paklusti teisės normoms, paremtoms teisingumu ir morale. O tokiu atveju Pabaltijo tautos nieko daugiau ir nereikės, kad jos galėtų būti tikrai laisvos ir laimingos.

Niekam Pabaltijo tautos nepavydi laisvės nepriklausomybės ir laimės. Į nieką jos ne sikėsina. Ir jos bus laimingos, kada pasibaigs didžiųjų ir turtingųjų kaimynų agresija ir gruboniškumas.

Tikimės, kad šiemet latvių tauta, minėdama savo laisvės ir savarankišką gyvenimo suaktyvumą, turės daugiau vilčių laukti geresnės ateities, ko mes linkime jai visu nuoširdumu.

Tai, kad lietuvių tarpe būtų dar na ir pakanta žmonių įsitikinimams. „NL“ nori, kad ir Urugvajuje nebūtų diskriminuojami nei Socialdemokratai, nei Liaudininkai, nei Krikščionys demokratai, nei Tautininkai. Tur būt, reikia gi laikytis ir Dievo įsakymo: „Mylek artimą, kaip pats save“?

Bet šia proga reikia paklausti „Darbininką“, kuris savo darbu pradžioje buvo tikrai kultūringas, ko gi jis dabar siekia dėdamas tokius nešvankius raštus? Ar „Darbininkas“ jau pritaria diskriminacijai?

V. VAITIEKŪNAS
META MEŠKERE...

Vis dėlto reikia konstatuoti idomų partinės agitacijos reiškinį.

V. Vaitiekūnas, gyvendamas JAV ir turėdamas po ranka gausybę savo minties laikraščių, rašo į Pietų Ameriką ir tokią temą, kokia jau „ne madoje“ šiaurinėje Amerikoje. Jis rašo į Pietinę Ameriką, kur spauda negausi, kur objektyvūs mintis dar neįsigalėjusi taip, kaip ji veržiasi į viešumą šiaurinėje Amerikoje. Jis ten to-

Spalio 18—19 dienomis buvo atvykę iš visų Venezuelos gyvenamųjų vietovių atstovai į metinį šios bendruomenės 4-ji suvažiavimą Maracay mieste.

Šiuo suvažiavimu šio krašto lietuviai labai domėjosi. Tai rodo dalyvavusių atstovų skaičius. Iš turėjusių teisę dalyvauti 51 dalyvavo 48 atstovai. Iki šiol tai yra skaitlingiausias atstovų skaičius suvažiavimams.

Ji atidarė jau kelintą kartą perrenkamas Centro V-bos pirmininkas inž. Vl. Venckus. Pasveikinęs suvažiavusius, jis paskelbė suvažiavimui apie visų centrinių bendruomenės organų kadencijos pasibaigimą. Tuoju buvo išrinktas 5-kių asmenų suvažiavimo prezidentas, kurį sudarė Dr. A. Vabalas, M. Baliutavičius, H. Janušys, V. Jonaitis ir P. Dambas. Suvažiavimui pirmininkavo Dr. Vabalas talkininkaujamas M. Baliutavičiaus.

Suvažiavimą sveikino min. Dr. K. Grauzinis — iš Urugvaj, min. Dr. F. Meier ir konsulas Polišaitis — iš Brazilijos. VLIKo Vyk. Tarybos pirm. prof. K. Žalkauskas — iš Vokietijos. Illinois Tremtinių bendr. pirm. Gaučys — iš USA, Vasario 16-tos Gimn. dir. Giedraitis — iš Vokietijos, Lietuvių Teis. Dr. Jos įgaliot. J. Dargis, Venezuelos lietuvių kap. kun. A. Sabaliauskas, Maracay Vargo M-los mokinės, Maracay skautės ir Maracay, Caracaso, Barquisimeno ir Valencijos atstovai.

Tenka pabrėžti, kad užsienio dėmesys šiam suvažiavimui padarė ypatingai malonų įspūdį. Ši esama moralinė ryšys su plačiąja mūsų pasaulio bendruomene suvažiavimas labai įvertino.

Apdovanojami literatūros mecenatai

Į suvažiavimą atvyko, kaip atstovai, beveik visi 1951 metų Literatūros premijos mecenatai. Tos premijos vienas iniciatorių A. Diržys labai širdingai pasveikino visus mecenatus ir aktyviai viso suvažiavimo išdalo po vieną egzempliorių apvainikuotos knygos „Sudiev, Kvietkeli“ su autorius Pulgio Andriūšo dedikacijomis. Tai pačia proga gavo tų knygų po vieną egzempliorių Caracaso, Maracay ir Valencijos Vargo Mokyklos su autorius įrašais ir po vieną ekz. J. Stanevičius — viešas pirmųjų Venezuelos B-nės organizatorių, ir Irena Žalnierūnaitė — kaip veiklės šios B-nės visuomenininkė.

Buvo tikrai jauki valandėlė, kai suvažiavimas matė ir jaučė, jog šia premija Venezuelos lietuvių padėjo vargą nešančiam mūsų rašytojui.

Pirm. inž. Venckaus pranešimas apie nuveiktus darbus.

Pastaraisiais metais Venezuelos B-nėje buvo nuveikti štai kokie darbai: suorganizuota literatūrinė premija, iškilmingai priimtas Vysk. V. Brizgys, suorganizuota delegacija į

Metinis Venezuelos lietuvių

BENDRUOMENĖS SUVAŽIAVIMAS

prezidentūrą, prašant, kad ir Venezuela prisidėtų prie Lietuvos laisvės bylos, praveisti Tautos Fondui, vargstantiems lietuviams Vokietijoje-Austrijoje ir Venezuelos lietuvių Kultūros Fondui vajai, pamintose Vasario 16-tos ir Rugsėjo 8-tos sukaktys, suruošta Motinos Diena, Birželio 14-ji ir vėl kams eglutė.

VLIKas buvo prašomas, kad duotų impulsą visų lietuvių vienybei ir tam tikslui B-nės Taryba buvo priėmusi šešių punktų pageidavimus, kurie buvo pasiūlyti kiekvienam VLIKo nariui.

Dipl. Šefas buvo prašomas pritarimo, kad Venezueloje būtų įsteigtas Lietuvos Garbės Konsulatas.

Inž. Venckus pasakė, kad šie visi darbai mums yra geru ženklu, kad mažoji Venezuela Bendruomenė yra gyva Lietuvai ir kad vieningomis pajėgomis čia stengiamasi tvarkytis taip, kad laikui atėjus kiekvienas Venezuelos lietuvis galėtų pasakyti: aš savo pareigą atlikau.

Visi metų darbai užgirti.

Ketvirtasis visuotinis metinis Venezuelos atstovų suvažiavimas, išlaikęs C. V-bos pirmininko, išdininko, Kontrolės K-jos pirmininko, skautų vadeivės, skautų vadeivės, Sporto tarybos pirmininko, Vyr. metraštininko pranešimus ir remdamasis šių pranešimų duomenimis, bei apsvaistęs visus atliktus šio krašto bendruomenės darbus, rado, kad metai buvo darbingi, našūs, kad C. V-ba laikėsi vieningumo ir teisingumo, be to, atsižvelgta į gyvenamojo meto reikalus, laikantis demokratinio principo, — nutarė visą metų veiklą užgirti.

Bendruomenės grovėjai sudrausti.

Iki šiol Venezuelos Bendruomenė buvo vieninga, nors mes visi gerai žinome, kad B-nės sušėdė iš įvairiai politiškai galvojančių žmonių. Nėra nuostabu, kad ir tarp Venezuelos lietuvių yra nuomonių skirtumų, diskusijų ir net karštesnių ginčų. Tačiau, kai visi B-nės rūpimi klausimai būdavo pradedami ir užbaigiami susirinkimuose ar atstovų suvažiavimuose, kai visi reikalai buvo svarstomi viešai, tai nesunkiai būdavo randama bendra ir visoms priimtina plotmė ir būdavo pasiekiamas susitarimas.

Šiais metais, deja, čia atsirado paslapčiom visai naujas dalykas. Keli asmenys apie tris mėnesius prieš šį suvažiavimą pradėjo organizuoti protestą prieš šio krašto Tarybos savo laiku priimtus VLIKui pageidavimus. Tą protestą pradėjo organizuoti pusei metų praėjusiu nuopagaidavimų priėmimo. Ir iki to laiko niekas nekėlė šio klausimo jokiam susirinkime, — tie keli asmenys pradėjo važinėti pas atskirus

lietuvių ir rinkti jų parašus.

Slaptai pradėtas ir klantin-gai sugalvotas darbas, be abejo traukia paskui save ir kitas negeroves. Tie protesto organizatoriai, kad tvirčiau užsitikrinus jų darbo pasisekimą, paleido į darbą kitas tokiomis atvejais vartojamas priemones.

Kai Juozas Kukanauza, Algis Gineika, Juozas Šukys ir Juozas Zavadskas stygą pertempė, B-nės Garbės Teismas š. m. spalio 14 d. sprendimu su sprendavo jiems visas B-nės nario teises vieneriems metams.

Juozas Kukanauza, Algis Gineika ir Juozas Zavadskas buvo ir šiame atstovų suvažiavime ir stengėsi gauti šio suvažiavimo užtarimą. Bet jau pat pradžioje suvažiavimo tie trys Garbės Teismo nubaustieji atstovai savo elgesiui pritarimo negavo ir iš suvažiavimo buvo eliminuoti.

Tokių būdų šioje bendruomenėje pasireiškusio destruktivi-dinamika buvo laiku sudrausta.

Inž. Venckus vėl Venezuelos Bendruomenės Pirmininkas.

Suvažiavimas išrinko naują Centro Valdybą, kuri pasiskirs čiusi pareigomis taip: inž. Vl. Venckus — pirm., J. Bieliūnas — vicep., Ir. Žalnierūnaitė — sekr., Mečys Baliutavičius — ižd. ir A. Diržys — narys.

Inž. Venckus jau trečią kartą iš eilės stoja B-nės prysakin. Suvažiavimas, įvertindamas jo nuopelnus B-nei, pareiškė jam padėką raštu, kuria me be kita ko rašoma:

Orinoko Krokodilas.

P. VAITONIS APIE TURNYRĄ STOCKHOLME.

Atkelta iš 1 puslapio.

jungos dalyvių vadovu Rogozin savo metu II po didmeisterio Botvininko), kuris man paaiškė, kad Mikėnas gyvenęs su žmona ir gražiai auginęs sūnų. Vistaneckis taip pat susilaukęs šeimos pieauglio.

— Ar buvo didelis susidomėjimas turnyru?

— Stockholmė taip, bet Salt jobaden ne. Turnyro metu, beveik visą laiką lijo.

— Ar buvo skiriamos kokios premijos?

— Kiekvienas taškas įvertintas 20 kronų (\$ 4.-), o pirmos vietos nugalėtojas dar gavo 2.500 kronų prizą. Palyginus tai nedidelė suma, nes šį pavasarį, įvykęs turnyras Kuboje, (į kurį galėjo vykti P. Vaitonis) pirmosios vietos laimėtojai skyrė \$ 2.500 premija.

— Gražiausios turnyro partijos?

— Štok — Steiner, Gligoric — Prins ir Kotov — Golombek.

— Ką galite bendrai pasakyti?

— Nėra kalbos, kad taip, kaip Lietuva, paskutiniiais metais, Europoje dominavo krepšinyje, taip šiandien rusai pirmąją pasaulio šachmatuose. Ir suprantamas dalykas, nes mokyklose, ar prie komjaunimo organizacijų, besidominčiams šachmatais, sudaromos kuo geriausios sąlygos, panašiai kaip ir su Stockholmo turnyro dalyviais, kuriems dar buvo atvežti 5 žaidėjai, atidėję patijų analizavimui. Tuo tarpu aš, atidėtas prtijas negrinėdavau iki 3—4 val. ryto, o 8

~~~~~

KL BENDRUOMENĖS REIKALAI

KRAŠTO VALDYBA,

numatom, jog didžioji dalis organizacinio darbo jau atlikta, todėl nutarta rinktis posėdžių kas dvi savaitės — taipogi ant radieniais 8 val. vak. Sekantis posėdis įvyks lapkričio 11 d.

Lapkričio 2 d., vakare, visi KLB Kr. V-bos nariai su žmonomis buvo susirinkę į bendrą (pobūvį), kuris įvyko inž. J. Slizio privačiame bute.

J. Yokubynas keletai mėnesių išvyko pagyventi į Vakarų Kanados sritį, tikėdamasis tenai pataisyti kiek nusilpusią sveikatą. Po kuro laiko išvyks tenai ir jo žmona, p. M. Yoku-

„Jūs aukojate lietuviškam reikalui daugiausia iš mūsų višų energijos, laiko ir pinigų. Toks Jūsų atsidėjimas bendriems lietuvių reikalams yra retas, brangus ir kilnus. Atstovų suvažiavimas reiškia jums didelį dėkingumą, už tiek kilnaus padaryto darbo“.

Garbės Teismas, suv-mui to pageidaujant, pasiūlo tas pats: Dr. A. Vabalas, Inž. St. Eidrigevičius ir Mokyk. J. Jankauskas. Vyr. Kontr. Kom-ją išrinkta šios sudėties: Pr. Grosas, M. Zupkus ir A. Bičiauskas.

Steigiama Savišalpos kasa.

Po Centrinų organų rinkimų Dipl. Ekonom. M. Bundeslis padarė pranešimą socialiniais klausimais. Jis pabrėžė Venezuelos lietuvių būtinumą steigti Savišalpos kasą. Šiuo klausimu suvažiavimas padarė nutarimą: pavesti C. Valdybai paruošti Savišalpos Kasos įstatų projektą ir rūpintis kasos įsteigimu.

Atstovų suvažiavimas pasveikino Arkivyskupą Juozą Skvirėcką, Dipl. Šefą St. Lozoraitį, Min. Dr. K. Grauzinį ir Dr. Fr. Meierį, VLIKo Pirmininką, VLIKo Vyk. T-bos pirm. Prof. K. Žalkauską, konsulą Polišaitį, Vasario 16-tos gimnaziją, Ill. V. T. B-nę ir jos Pirmininką, Dipl. Teis. J. Dargį ir Venezuelos kapel. Kun. A. Sabaliauską.

Suvažiavimas baigtas Tautos Himnu. Kai buvo tariami žodžiai: Vardan tos Lietuvos vienybė težiūdi, tai kiekvienas atstovas ir svečias jautė, kad šiame suvažiavime atstovai pademonstravo tikrai šaunų vieningumą pavyzdį.

Orinoko Krokodilas.

val. vykdavau į turnyrą. Ir dar viena — visi rusai, tarp savęs, sužadė patijas lygiomis. Pabaigoje, P. Vaitonis parodė turnyro programą. Be eilės reklamų, randamas žaidynių tvarkaraštis ir visų dalyvių nuotraukos, kurių tarpe idėta ir mūsų meisterio nuotrauka su taisyklingsi įrašyta pavarde, pažymint atstovaujama kraštą — Kanada.

Esu tikras, kad P. Vaitonio pavarde, dar ne kartą figūruos turnyro programose, su atstovaujama mūsų valstybės įrašu — Lietuva, o mūsų trispalvė vėl plevėsuos daugeliuose Europos ir užjūrio kraštų šachmatų turnyruose.

Paduodu šio turnyro techniškas pasekmes:

1. Kotkov (Sov. Sąj.) — 16½ t.
- 2-3. Petrosian ir Taimanov (Sov. Sąj.) — 13½ t.
4. Geller (Sov. Sąj.) — 13 t.
- 5-6-7-8. Anerbach (Sov. Sąj. junga), Gligoric (Jugoslavija), Stalberg (Šved.), Szabo (Vengr.) — 12½ t.
9. Unicker (V. Vok.) — 11½ t.
10. Eliskasis (Arg.) — 10½ t.
- 11-12-13. Pachman (Čekoslovakija), Pilnik (Arg.), Steiner (USA) — po 10 t.
14. Matanovic (Jugosl.) — 9 t.
15. Barce (Vengr.) — 8 t.
16. Stolz (Šved.) — 7½ t.
17. Sanches (Arg.) — 7 t.
18. Wande (N. Zel.) — 6 t.
19. P. Vaitonis (Kanada) — 5 taškai.
- 20-21. Golombek (Angl.) ir Prins (Oland.) — 4½ t.

Kbr.

KL BENDRUOMENĖS REIKALAI

KRAŠTO VALDYBA,

numatom, jog didžioji dalis organizacinio darbo jau atlikta, todėl nutarta rinktis posėdžių kas dvi savaitės — taipogi ant radieniais 8 val. vak. Sekantis posėdis įvyks lapkričio 11 d.

Lapkričio 2 d., vakare, visi KLB Kr. V-bos nariai su žmonomis buvo susirinkę į bendrą (pobūvį), kuris įvyko inž. J. Slizio privačiame bute.

J. Yokubynas keletai mėnesių išvyko pagyventi į Vakarų Kanados sritį, tikėdamasis tenai pataisyti kiek nusilpusią sveikatą. Po kuro laiko išvyks tenai ir jo žmona, p. M. Yoku-

Mielo bičiulio ir daug žadėjusio jauno poeto,

VYTAUTO TARVAINIO

gyvybei užgesus, jo motinėle ir sesutė nuoširdžiai užjaučia —

Sig. Prancūnas.

dėl ir bando veikti naivius ir mažiau informuotus tautiečius. Ir tai švelniai, tik su užuomino mis, nukrypimais nuo tiesos. Viena aišku, kaip jis rašo: „Kodėl Europos liberalai ir socialistai vis dar linkę su vėliniu riešutauti...“ Atseit, liberalai ir socialistai neatsižada minties su komunistais susitarti... Nie kadėjai jie, — savaime aišku. To jau kiti, — ir gi aišku — Krikščionys demokratai, niekad nepadarys...

Jeigu taip šita V. Vaitiekūnas parašytų kuriame šiaurinės Amerikos laikrašty, tai jį tuoju paklaustų: O kaipgi ten su p. V. Vaitiekūno partija? Kaip gi ten su pagarsėjusiu Lietuvos Komunistų partijai rašytu, net 300 kunigų vardu, memorandumu, kuriame buvo

siūloma bendradarbiauti? Taigi V. Vaitiekūnas rašo į Pietų Amerikos „Laiką“, ne į „Draugą“ arba „Darbininką“ ir švelniai, užuominomis, neaiškumais, „savotišku“ faktų „interpretavimu“, bet vis dėlto bando sudaryti įspūdį, kad liberalai ir socialistai — tikriausi niekadėjai... O jau tokių reikia bijoti...

Betgi katalikui V. Vaitiekūnui, argi dera taip tarnauti tiesos iškraipymui, jos neisakymui ten, kur sau nenaudinga? Jeigu gi taip nesąžiningai, kaip daro V. Vaitiekūnas, mes imtume aiškinti kad ir suminėti jį faktą iš Lietuvos KD gyvenimo ir veiklos, kažin, ar V. Vaitiekūnas nesirangytų taip, kaip rangosi Mefistofelis, pamates į jį nukreiptą kryžių?

PIETŲ AFRIKA IR DANIELIUS MALAN

II.

Naujoji Jeruzalė.

Naujam ministeriui pirminkui pergalė buvo dangaus ženklas pastatyti Pietų Afriką naująja Jeruzalė. Jis turi galvoje būrų respubliką. Jis pakvietė, kaip tos statybos architektais, 14-kos žmonių kabinetą, kuriame nėra nė vieno atstovo iš angliškai kalbančių gyventojų. Dešimt naujų ministrų, kaip ir pats Malan priklauso „Afrikaner Broederbond“, fanatiškai slapta draugijai, kurią kartą Smuts buvo uždraudęs, kaip kenksmingą ir griauančią.

Penkiolikis ministeris...

Išskaityti reikėtų taip pat ir penkiolikąjį (neoficialų) kabineto narį, kuris yra muisterio pirmininko artimiausias patarėjas, jo mylimoji Maria Ann Sophia Malan, jo storulė antroji žmona. Sezoninė politike, 49 metų amžiaus ponis Malan veikia kaip sekretorė, šeimininkė, šoferis ir slaugė savo senstančiam, sergančiam ir išsiblaškiusiam vyriui. Ji prilauko jo ranką atliekant tarnybines pareigas ir patiekia jam žinių santrauką, kada jie sėda pusryčiauti.

„Apartheid“.

Ministeris pirmininkas Malan dabar užsiėmęs savo rinkinių pažadų vykdymu „laikyti kairę savo vietoje“. Malano sprendimas: „apartheid“, afrikietiškas žodis reiškiantis paraidžiui atskyrimas (vienas nuo kito atskirai). „Apartheid“ tiksliai yra pasiryžusi atskirti baltuosius ir juoduosius ir atskiras teritorijas, kur kiekvienai galėtų laisvai nuo kitų vystytis ir kurti. Viską sudėjus „apartheid“ yra, Malanas pripažįsta, „išsvajotas idealas“. Tai nieko gero neatneš, nes Pietų Afrikos baltųjų ūkis — ekonomika sugriūtų per vieną naktį, jei būtų atimta pigi juodoji darbo jėga. Kasdieninė „apartheid“, sulig Malano, yra kitas paprastas žodis juodųjų priepaaidai. 100.000 negrų kiekvienais metais sodinama į kalėjimą už tai, kad jie nesinešioja pasų. Johannesburg'o

skalbėja sunkiai velka karštyje savo ponios skalbinius dešimtį mylių pėsčiomis, todėl, kad jai neleidiama naudotis baltųjų autobusais. Malano „naujoje Jeruzalėje“ juodasis žmogus dirba, bet nebalsuoja; jis moka mokesčius, tačiau val

džios mokyklos negrams skurs ta vos išlaikomos.

Baltasis žmogus turi pasirinkti.

Negalėdami matyti jokių pagerėjimo perspektyvų, tūkstantai negrų pasuko savo bevil-

tiškumą į gėrimą, narkotikus ir nusikaltimus. Šlykščiuose negrų apgyventuose priemiesčių kvartaluose, kas gadinama Cape Town'o vaizdą, 200.000 spalvuotųjų žmonių gyvena baimėje nuo vadinamų „Skolily Boys“, naujos negrų žudi-

kų, kurių mėgiamiausias ginklas žudymui yra dviračio granadinė. Johannesburge yra „rusai“, kurie terorizuoja baltąjį ir juodąjį žmogų lygiai, kirviais sukupodami savo aukas. Šitoki vietiniai nusikaltimai padarė Pietų Afrikos baltąjį

žmogų nervuotu ir bailiu. Johannesburg'o gyventojai užbraikaduoja nakties metu savo duris ir daugelis iš jų miega su autotatiniais pistoletais po pagalvėmis.

Malanas išnešė naivų sprendimą dėl šitokių nusikaltimų — samdo daugiau policininkų ir stato daugiau kalėjimų. Pietų Afrikos kalėjimuose laikomas žmonių skaičius yra didesnis negu Anglijoje, kuri turi keturis kartus daugiau gyventojų.

Tačiau didėjantis skaičius pietų afrikiečių — būrų ir britų — pradeda suprasti, kad kalėjimų tam nepakanka. Jie nenoriai pripažįsta, kad niekas negali sulaukyti juodąjį žmogų nuo jo siekiamų politinių ir ekonominių teisių, ar tai įstatymų keliu ar revoliucija. Baltasis žmogus turi pasirinkti, kuriuo iš šių kelių judieji eis.

Lėtas atbudimas.

Sumišę ir supainioti baltųjų mažumos problemų juodojo žmogaus kontinente, Jan Christiaan Smuts pasekėjam aiškiai mato diktatūros pavojus išdidžiai bežengiančiame į priekį būrų nacionalizme. Britai pietų afrikiečiai, taip ilgai buvę abejingi politikai ir net apatiški tam, pagaliau sujudę. Jau yra atsiradę nauji sambūrių, kurie pradėjo rūpintis bendra grėsme konstitucinėms laisvėms. Daug įstatymų prislaukančių būrų yra liudininkai be siriškiančio būrų šovinizmo: Malano partijos „musclemen“ ai truko ir nutraukia opozicijos mitingus naudodami kiaušinius, tomatus ir akmenis; aušinimas — ruošimas privačios, Hitlerio SS pavyzdžiu, nacionalistų armijos, vadinamos „Skietkomando“; uniformuotų vaikų giedojimas „Hon Koers“ (laikykis tvirtai). Karštuoliu Daniel Malan'o padalyta — suskaldyta Pietų Afrika pasidarė nerami ir įtemptos padėties vieta. Pastatymas savo režimo virš aukščiausiojo teismo yra aiškiai matomas didelis žingsnis į pavertimą Pietų Afrikos vienos partijos valdoma totalitarine valstybe. Nei kiek negeriau, jei tas daroma Dievo vardu.

J. Pr.

Sulietuvino J. Skaržinskas.

Skraidančios lėkštės: mytas ar grėsme?

tės? Ar jos yra „tikros“? Ir iš kur jos yra?

Viena grupė iškėlė fantastinę teoriją, kad kur tai mūsų žemės poliarinėse srityse randa si didelės gėlmės žemės glūdumo, kuriose gyvena paslaptinga žmonių rasė, įsirengusi žemės požemiuose gal milijonus metų atgal ryšium su kokia nors kosmine katastrofa, kai ant žemės paviršiaus nebebuvo galima gyventi, lygiai kaip dabar žmonija eina prie tokio likimo su savo atominėmis ir hidrogeninėmis žudymosi priemonėmis. Esą tie tai požeminiai žmonės buvo „išbudinti“ atominių bombų sprogdinimų ir pasikėlė į dausus iširti, kas ten žemėje darosi?..

Kadangi juo toliau, juo apščiau pranešimų bei susitikimų su „lėkštemis“ darosi, tai ir teorijų vis daugiau atsirado.

Vienas klausimas buvo: Ar Sovietų Rusija galėjo tokius lėktuvus pasistatyti? Vienas autoritetas L. O. Bentz paskelbė, esą beveik prieš 20 metų jis pats matęs slaptą naujo tylo lėktuvo demonstravimą. Tai buvęs visai panašus į tokią „lėkštę“. Tos skraidančios lėkštės išradėjas George De Bay buvęs paruošęs planus tokiams erdvių skraiduoliams, kurs skristų ore, kaip plokščias akmuo. Kur dabar esąs De Bay? Niekas nežino, bet Bentz tvirtina, esą De Bay dar prieš patutinį karą išvykęs į Rusiją ir ten tebesąs. Vis tik prieita bendros išvados, kad ne tik rusai, bet niekas mūsų planetoje negali tokia tipo skraiduolių pastatyti, kadangi nei tokio kuro, nei tokios medžiagos žemėje nėra ar bent dar neišrasta. Tad griebtasi eilės naujų teorijų.

Viena tokių, kad ir labai fantastiška, yra, kad girdi, tarp Žemės ir Venos planetos erdvėmis kursuoja septyni paslaptingi „lėktuvai“ ir tik po to, kai žmonės žemėje pradėjo skaldyti atomus, tie „lėktuvai“ pradėjo rodytis mums, esą jie čia atskrenda išilgai magnetinių jėgos linijų, kurios sieja planetas su saule. Vienas tų septynių „lėktuvų“, kurie tikriausia esą kažkas daugiau, kaip „lėktuvai“, o išistos erdvės bazės, vadinamas Etheria. Tai tos Eterijos „gyventojai“ ypatinai ir esą susidomėję mūsų žeme. Bet, nors tos teorijos šalininkai yra pasivadinę „mokslininkais“ (Borderland Sciences Research Associates) jie priklauso tai „mokslinkų“ grupėi, koks buvo a. a. Charles Fort, kurie surankioja keisčiausius faktus ir juos aiškina keisčiausiomis teorijomis, kur fantazijai dirva neribota.

Vienas vėlesnių laikų susitikimas su „lėkšte“ įvyko balandžio 27 d. 1950 m. vakare, kai netoli Čikagos du lakūnai, Robert Manning ir Robert Adckes skridami su būriu keleivių buvo labai arti susidūrę ir tą įvykį jau matė 21 patikimas liudininkas. Nors pastebėjimų ir susitikimų taikosi daugiausiai JAV, bet pranešimai gauti ir iš Alaskos, ir iš Korejos, ir iš Europos, ir net iš kitų tapus geležinės uždangos! Esama jau apščių fotografinių nuotraukų, kurių būta visų kraštų spaudoje.

Pasigirdus, kad tai yra pačios Amerikos išrastas ir bandomas naujas ginklas, spaudos atstovai buvo užplūdę patį prezidentą Trumaną, bet jo sekretorius davė tik tokį atsakymą:

„Džentelmenai, Prezidentas prašė mane jums pareikšti, jog jis nieko nežino apie jokias skraidančias lėkštes, kurios būtų statomos šioje ar kurioje kitoje šalyje. Mes nieko nežinome tiems gandams paremti...“

Beliko viena vieta, tai kitos planetos, ir čia atsiranda įvairių teorijų, bet planetų autoritetai (astronomai ir tp.) išėjo su nauju pareiškimu, esą „lėkštės“ yra niekas kitas, kaip „regėjimo vaiduokliai“ arba šilto ir šalto oro sluoksnių sudaromi fokusai. Tačiau tie „fokusai“ rodosi net radarų tinkluose, ir, kaip ankstesnė „NL“ nu meryje buvo skelbta apie naują dviejų lakūnų susitikimą su 8 lėkštemis, tie „regėjimo vaiduokliai“ yra daugiau nei „fokusai“!

Vienas realių paskutinių dienų įvykių yra tik tas, kad Naujojoje Zelandijoje ką tik įsisteigė mokslinkų ratelis tikslu iširti, ar lėkštės yra „tikros“.

Pagaliau, kodėl nepaminti dar vieną „teoriją“, tai yra vie no Amerikos „biblijos juostos“ (Bible Belt) valstybės, nebe pamenu kurios, bene Oklahomos, tūlas kunigas pasklebdė, kad tai yra Viešpaties angelai, skraidą iš dangaus į žemę su įvairiomis misijomis bei Sosto įsakais.

Ką gi, jo „teorija“ niekuo neblogesnė už iki šiol turimas kitas, ar tai Žemės gelmių gyventojus, ar Eterijos dausų žvalgus, ar regėjimo vaiduoklius! Šiaip ar taip, norisi gyventi ir palaukti. Juk vos 25 metai be liko iki 1977 m., kada pirmasis erdvių raketlaivis su 50 mokslinkų skirs į mėnulį. Reikia manyti, pakelėje bene susitiks ar aplankys ir tų „lėkščių“ bazę...

Kaip Kanadoje kūrėsi lietuviai

39. POPULIARIAUSIA MONTREALIO LIETUVIŲ PAVARDĖ.

Tai yra neabejotinai ponų Andrukaičių pavardė. Juos labai gerai žino ir vyresnės imigracijos lietuviai ir naujosios, vadinamos DP. Ypač dėl daktaro Eduardo Andrukaičio, kurio patarnavimais, patarimais, nurodymais veik nerasi lietuvių, kuris nebūtų pasinaudojęs. Šiuo atveju profesija asmeniui padarė plačią žinomą. Tačiau ne tik tai profesija. Ponų Andrukaičių šeima yra plačiai žinoma jau iš senesnių laikų, kaip šeima, kuri dalyvauja visuomeniniame lietuvių gyvenime, lietuviškoje veikloje. Todėl praveru su ja plačiau susipažinti.

Daktarą Andrukaičį teko pažinti vos atvykus Kanadon, kažkuriam subuvime, kurių Montrealyje gausu. Juk nėra šeštadienio bei sekmadienio, kad neįvyktų koks subuvimas — staigmena, pagerbimas, mišėjimas ir tt. Neseniai daktaras, gavęs karališkąją stipendiją, išvyko gilinti specialybės į Ameriką. Prieš kiek laiko teko su juo susitikti pas pp. Norakeliūnus, kai iš ten sugrįžęs jis čia viešėjo. Teko patirti ir apie jo studijas.

Daktaras Eduardas Andrukaičis yra baigęs Montrealio Universiteto Medicinos fakultetą, nervų ir proto ligų specialybę. Po to dar yra specializavęs psichiatrijos ir chirurgijos srityje, ir specialybės laipsnį įgijęs 1951 metais. Yra dalyvavęs Antrajame Pasauliniame kare kaip laivyno gydytojas. Savo ofisą laiko nuo 1945 metų. 1952 metais yra vienas keturių Kanados gydytojų tar

pe gavęs karališkąją stipendiją gilinti proto ir psichinių ligų studijas Yale universitete Amerikoje, New Haven, Conn. — Institut of Living.

Suminėta Institute, kuris yra aprūpintas moderniaisiais instrumentais ir visokiomis mokslo priemonėmis, kuriame dirba didžiuliai kadrai žinovų, specialistų, — daromi dideli bandymai. Šie bandymai ne tik patvirtina naujaisiais mokslo duomenimis, bet siekia atidengti labai sudėtingas gyvybės paslaptis. O psichinėje srityje — naujų atradimų. Čia tenka ir Dr. E. Andrukaičiui dirbti tų įsiekimų srityje. Tų studijų tikslas — ir Kanadoje, Montrealyje, sukurti panašią įstaigą, kuriai jis galėtų vadovauti.

— Visa tai labai įdomu, — sako Dr. E. Andrukaičis, — bet tai mano specialybei ne ką praktiško duoda. Tai daugiau ateities tikslams tarnauja... Montrealyje man gaila... Čia manęs laukia žmonės... — Esmė šnekėti p. Andrukaičis.

— Žmonės nuo jūsų nepabėgs, — bandžiau įtikinti. — Jūs gi išvykote tikrai dvejais metais. Studijos, ypač, jeigu jos yra dirbamos didžiai moksliškose sąlygose, jums bus neabejotinai naudingos, jeigu jūs ir netikite, kad Kanada įstengs sukurti tokią mokslinę įstaigą...

Bet kiekvienas žmogus turi savo planus, savo skaičiavimus, todėl ir pasiūgia taip, kaip geriau. Linkėsiu jam sėkmės.

Ta pačia proga teko pasiteirauti ir apie pp. Andrukaičių praeitį. Vis dėlto, kad tai būtų pilniau ir aiškiau, nutariau aplankyti pp. Andrukaičius namie.

Kaip žinoma, Jonas Andrukaičis, Daktaro tėvas, yra miręs prieš trejus metus. Jo žmona Marija Andrukaičienė su dukra Genovaitė laiko groseriją Frontenac 1730, kaimas Lafontaine, priešais didžiąją aikštę, prie St. Catherine, kur vyksta Iberyville gatvė keičia autobusą.

Iėjęs krautuvėn, nustebau, nes ji priminė man seniai, dar caro laikais, Lietuvoje matytą monopolį: stalas aptvertas geležine užtvara, už kurios lentynose gazonais eilėmis sustatyti alaus buteliai, o užtvaroje dūrelės, pro kurias gaunamos prekės. Pasirodo, kad taip susitvarkyta Montrealio saugumo organams patarus, nes p. Andrukaičis buvo dukart užpultas plėšikų, kurie kėsinosi į jį ne tikai apiplėšti, bet ir nužudyti. Vienu atveju ji buvo užpuolę du vyrai, kurie pradėjo šaudyti ir p. Andrukaičį stipriai sužeidė į galvą, po ko jis kelias savaites turėjo gydytis ligoninėje; kitąkart užpuolė vienas bomas, su kuriuo taip pat vyko kova. Taigi buvo patarta, atsargumo dėliai, apsitverti. Taip dabar ir yra — prieiti prie pardavėjų jau nelengva.

Krautuvėje radau ponį Mariją Andrukaičienę, kuri pasirodė labai nuoširdi, simpatiška ir kalbi moteris. Besikalbėdamas jau sužinojau, kad ji yra p. Domininko Norkeliūno pusseserė. Taigi, būdo savybė eina iš giminės ir giminė.

Sužinojau, kad Jonas Andrukaičis kilęs iš Slavikų. Jis juos

mylėjo ir kelis kartus iš Kanados lankė. Kanadon atvykęs, gal, apie 1908-10 metus, Jonas Andrukaičis buvo visuomenininkas, ilgametis DLK Vytauto klubo kasininkas ir tt.

Marija Andrukaičienė — Norkeliūnaitė — tikra kybartietė. Kybartuose jos tėvas buvo geležinkelio tarnautojas. Jis mirė kai Marytei buvo vos 15 metų. Brolis Simonas, tada buvęs jau Kanadoje, patarė jai keltis į Kanadą. Taip 16 metų ji, broliui išpirkus laivakortę, ir atvyko Montrealin.

— Verkiau atvažiavusi, — sako, dabar jau juokaudama, p. Andrukaičienė. — Išsigandau, kaip be darbo galėsiu gyventi, nes brolis susirgo. Bet, kitą padėdamas, gavau darbo siuivyklėje. Darbas gerai sekėsi ir atsigavau. Kai po dvejų metų tekėjau už Jono Andrukaičio, jau turėjau susitaupiusi. Net bažnyčios statybai galėjau paskolinti 200 dolerių. Bet taupiau, kaip pašėlus, — pabrėžia p. Andrukaičienė.

P. M. Andrukaičienė daug pasakoja. Iš jos pasakojimo sužinojau, kad iš 4 jos brolių, Kazimieras, kuris Kybartuose turėjo savo įmonę ir labai gerai gyveno ir Vincas, jauniausias, Norkeliūnai yra žuvę praėjusio karo metu Lietuvoje. Trečias brolis Juozas Norkeliūnas gyvena New Yorke, našlys. Brolis Simonas, kuris ją atsikvietė, mirė Timminse, gavęs ten kasyklose kažkokią „mainų“ ligą. Timminse tebegyvena ir dvi vyro seserys — p. Plioplienė ir p. Bobelienė. Dominikas Norkeliūnas, montrealietis, yra jos pusbrolis.

Kai vienas po kito lankosi klientai, kurie perkasi tai alaus, tai maisto, tai kitokių dalykų, ateina ir vienas snarglius, ku-

ris už 5 centus perkasi dvi cigaretes. Tai „pradedantis“... Matyt, tėvų gerai neprižiūrimas, bet labai pasinėšęs būti „vyru“... Mes tuo tarpu vis kalbamės.

— Kai jauna buvau, turėjau ir laiko ir energijos ir dirbti ir veikti. Giedojau choruose, ypač daug bažnytiniam. Vaidinau. „Genovaitė“ net tris kartus iš eilės vaidinau. Net ir dukterį todėl pakrikštijau Genovaitės vardu... — maloniai prisimena p. Andrukaičienė.

— Kaip gi sekasi prekyboje? — teiraujuosi.

— Neblogai. Turime gerų klientų. Patarnaujame, ypač su alumi, parengimams, kurie už tai gauna specialias kainas. Šią krautuvę turime jau 23 metus. Pirmą čia įsigijome krautuvę, o paskui ir šiuos namus pirkome. Trijų aukštų namuose patys turime butą ir dar 4 šeimas.

Sunku suimti visą p. Andrukaičienės pasipaskojimą, ypač sunku pertiekti jos nuosirdumą ir šiltą kalbą. Man vis dar rūpi pasiteirauti apie pp. Andrukaičių vaikus ir jų mokslą.

— Duktė Genovaitė baigė McGee Highschool ir po to metus turėjo pasiruošimą šeimos gyvenimui, specialioje mokykloje. O sūnus Edvardas baisiai norėjo mokytis. Tėvas, sirgęs apie 10 metų, varžėsi dėl išlaidų, kurios buvo didelės. Bet aš, — pabrėžia p. Andrukaičienė, — taip pat labai norėjau, kad sūnus mokytųsi. Todėl specialiai pradėjau dirbti siuivyklėje, kad tiktai sūnus išeitų universitetą. Būdavo ir sapnuoju apie tai. Ir vis sekėsi. Ir sapnai mane palaikydavo. Būdavo vis pranašingi. Ir tikrai viskas pasisekė geriausiai.

P. Andrukaičienė su pasitenkinimu kalba:

— Sūnus jau iš pat mažens buvo linkęs į mokslus. Dar gimnazijoje besimokydamas malkinėje įsitaisė stalą ir būdavo, pasigauna kokį karvelį, šunį, katę, užmigdo ir daro operacijas — tyrinėja smegenis... Ant mokslo jo buvo galva pramušta. Būdavo ir mokyklos nenustodamas. Kai tėvas pa paršydavo jį pavaduoti krautuvėje, tai ir čia visą laiką su knygomis, o uždarius krautuvę tai ligi 3 nakties vis skaitydavo, mokydavosi.

— Su tėvu nesutarėme. — prisimena, — kuo sūnus turėtų būti... Aš vis norėjau, kad sūnus mokytojui kunigui, o tėvas sako: „Ką tumanai, — gi minė gi visai mūsų išnyks...“ Tai ir leidome jį daktarus... — Dabar juokauja p. Andrukaičienė.

— Kokių žinių dabar turite apie sūnų? Juk jis, kaip pasižymėjęs gabumais, yra gavęs svarbią stipendiją specializuotis mokslinėje srityje.

— Jis nelabai patenkintas. Nori grįžti. Galimas dalykas, kad grįš drauge visi keturi Kanados gydytojai, drauge su juo išvyks. Bet kažin, ar juos paleis? Girdėjau, kad juos ir ten gerai vertina.

P. Andrukaičienė sako, kad dabar yra susirgusi sūnaus žmona, tai ir dukra Genovaitė ten išvyks.

Mūsų kalbai, įdomiai, įvairiai, nebūtų ir galo. Bet kiekvienas turime savo laiką, apraštą rūpesčiais ir neįsivengiamais vargais, tai teko skirtis, pareiškus viltį, kad dar pasimaitysime ir dar pašnekėsime, apie reikalus, kurie nebūtų svetimi ir plačiam skaitytojui.

Bus daugiau.

„Rupintojėlių kryžkelė sustosiu...“

RAŠO VYTA. A. JONYNAS

II.

Lyriniai bandymai, nepasidavimas Maironio poezijos poveikiui, įieškojimas formos išreikšti savo prigimtį, pagaliau kritikos dvikovo su Radzikaus ku buvo taja autodidaktiška mo kykla, kuri padėjo formuotis Sruogai — dramaturgui. Ir emės kurti savo draminius kūrinius, jis neišizada savo su rastosios poetinės formos, rašydamas savo dramas baltom eilėm, nerimuojamu jambu. Net jaunojo Sruogos lyriko pomėgis rašyti eiles liaudiška forma ir jo tautosakinės studijos tu ri įtakos jo vėlesniam forma vimuisi. Sis pasukimas į mū sų liaudies lobyną tebūnie pa sakyta prabėgomis, būdingas ne vien Sruogai, bet ir aplamai visai pomaironinei kartai. Tiek Krėvė, tiek L. Gira buvo su žvėdi mūsų tautosakos gro žio ir vienu metu mėgino rašy ti liaudine forma. Kai kurie, kaip pav., V. Krėvė, pasiekė neabejotinai įdomių rezultatų („Dainavos Šalies Padavi mui“). Pertoli būtų analizuo ti ar šis posūkis į liaudies dai nų daugiau ar mažiau ryškes nį imitavimą yra tikrasis kelias į tautinę kūrybą, bet, kiek tai liečia Sruogą, man atrodo, jog susizavėjimas tautosaka ir jos analizavimas kūrybiškai išėjo į naudą. Skaitant jo draminę kū rybą, Sruogos žodis, jo poeti nės priemonės, stiliaus dvasia saktumėm, kažkaip nepaprast ai savo, lietuviški. Atrodo, poetas išvengė banalaus liau dies dainų sekimo (kuris dra siaitiko sakysim V. Krėvės dra mų lyriniojo įtarpuos) ir sugė bėjo, įsijautęs į mūsų tauto sakos dvasią, perkelti naujai savo žodyną.

Šio žodžio meistrystės, ta čiau poetui teko ilgai mokytis. Iš tikrųjų Sruogą dramaturgą skiria nuo Sruogos lyriko ma žiausiai septyneto metų tarpas. 1921 metais poetas išvyksta studijuoti Miuncheną — vie šedamas Vokietijoje, jis arčiau susipažinęs su naujomis teat rinėmis sistemomis, tuo pat me tu atsidedęs ruošdamasis būsi mam akademiniam darbui.

Grįžęs Lietuvon, jis pakvie čiamas Universitetan destyti mūsų literatūros. Per tą laiką tarp 1925 — 1944 m. Sruo ga išvaro platų visuomeninio gyvenimo barą. Šalia moksli nės veiklos, kurią atžymi tokie veikalai, kaip dviejų tomų „Ru sų literatūros istorija“, Sruo ga gyvai seka ir aktyviai daly vauja Nepr. Lietuvos kultūri niam gyvenime. Manau ne daug suklysiu pasakę, kad beveik kiekvienas naujos kul tūrinės apreiškos iniciatorių ar talkininkų tarpe matysim ir prof. Sruogą. Neatsitiktinu mas taip pat, kad dažnas klaus davos sąvės, ar Baltrušaitis, kurio išpopuliarinimas mūsų visuomenėje bene išimtinai Sruo

gos nuopelnas, nėra kartais lietuviškąja Ossiano versija.

Su ypatingu tačium atydu mu profesorius stebi mūsų te atro pirmuosius žingsnius, jo meninį vystymąsi. Ir mūsų dra mos išaugimas į palyginti stip rų meninį vienetą ar tik nebus išimtinai Sruogos nuopelnas. Savo kandžia piunksna Sruoga padėjo pamaželi apvalyti dra mos teatrą nuo kermošininkų rezisierių bei suramėjusių ru tinoj aktorių ir sudaryti sąly gas naujų kadrų išugdymui, ku riems scena nebebuvo skautu laužo aikštelė. Nesykį tekda vo griebtis ir lapuistiškos diplo matijos, ypač kovojant su pra gaištinga scenos veterano B. Dauguviečio veikla. Nemažes niu aršumu tekdavo profeso riui pulti, deja, ir įvairius kul tūr-referentus atsisakančius žiūrėti į teatrą kaip į visuomenės auklėjimo namus ir besišyk stinčius skirti jam lėšų.

Prof. B. Sruoga suprato, kad pakelti mūsų teatro meni nį lygi, o tuo pačiu sudaryti są lygas išsivystymui lietuviui sie lai artimesnio teatro meno, ga lima vien perreformavus visuo menės meninį skonį. Ši tikslą pasiekti tegalinti tik naujoji, laisvoj šaly išaugusi karta. Ir štai profesorius organauzoja prie universiteto vadinamąjį te atro seminarą, kurio paskur tis supažindinti akademinių jau nimą su teatro istorija, jo sis temomis, įpratinti vertinti spektaklį, pagaliau suteikti pradme nis apie aktorius meną. Ši taip palaipsniui išugdomos naujų pralavintų teatro recen zenčių gretos. Vien tik pavat čius paskutiniojo dešimtmečio spaudą, su pasitenkinimu ten ka konstatuoti, kokią pažangą padarė mūsų teatro kritikai sa vo recenzijose apie spektaklius.

Šalia šio teatro seminaro, ku rin priimami buvo daugiausia seni 4, 5-to kurso studentai, 1937 metais Sruoga, pasitelkęs pagalbon gabų aktorių ir reži sorių Algirdą Jakševičių, atida ro vadinamąjį teatro prose minarą, kuris neužilgo pasida ro plačiau pažįstamas Akade minio Teatro Studijos vardu. Jos tikslas — realizuoti seną profesoriaus svajonę — naujo vaidybinio stiliaus, Vakarų Eu ropos teatrų pavyzdžiu, teat rą, nesustojantį vienoj rutinoj, bet nuolat eksperimentuojantį, progresuojantį. Išgudytį taip pat naujų aktorių, kurio tech niką harmoningai papildytų ir vispusiškas bendras išsilavini mas. Intelligentišką aktorių, entuziastingą įieškotoją naujų kelių, be kurių neįmanoma da rytį perversmų teatro repertu mas are, nei kurti naujų spektaklio sų dramaturgijon, pažymėsiu, stilių. Dar vėliau Sruogai pa kad pirmą kartą lietuvių dra minėje kūryboj ima reikštis ra vybei oficialiai įtraukti į Hum. šytojas, kurio literatinę do va Mokslų Fakulteto specialybių ną papildė puikus pažinimas

sąrašą ir teatrologijos skyrių. Ir kas žino, jei ne nelemtas is okupacijų keturmetis, rasit tik rai būtumėm galėję džiaugtis, kad kalasi daigai naujo, nesu roginio, bet tikrai lietuviško teatro.

Ilgesį tokio nenatūralinio, pakilau teatro kolektyvo ne abejotinai paskatino ir Sruogos pirmųjų dramos kūrinių „Mil zino Paunksmės“ ir „Baisiosios Nakties“ pastatymas Kauno scenose. 1930 m. prof. Sruoga pasuka į draminę kūrybą su ne lauktu mūsų visuomenei kūriniu „Milzino Paunksmė“.

Šią dramą Sruoga sukūrė konkursui paskelbtam Vytauti niais metais ir premijuojan čiam geriausia veikalą apie mū sų didįjį kunigaikštį. Premija atiteko ne jam, bet Vienuoliui-Žukauskiui už romaną, anaip tol neperdaug vertingą — „Kryžkeliai“. Bet tai buta ne vien jūry komisijos neapsižiū rėjimo. Labai didelė dalis vi suomenės neįvertino „M. P.“ grožio ir meniškiosios vertės. Pernelyg Sruogos dramaturgi ja buvo nauja, jo Lietuvos pra eitės vizija netrafaretinė, o is torinių faktų interpretacija ne įprasta. Veltui dramoj įieško si „vylių lenkų ir klastingų kryžiuočių“, kartoninių perso nalių, žodžiu to balasto, kurio sakysim neatsikratė Maironis savo teatrinuose veikaluose. Tai nėra atsitiktinumas, jei pa sigirdo balsų jo „M. Paunks mės“ paties Vytauto nesama. Lyg pasityčiodamas iš žiūrovo dramaturgas pastato šio, Vytauto garbei iškelti veikalo, centre senį Jogailą, tą karalių niekšą, apie kurį pripasakota ne maža baisybių. Sruogos Jo gaila silpnas, senatvės pakirs tas valdovas, nepajėgiantis grą žinti kraštui vienybės, nesuge bantis sutramdyti bajorų sau valės. Ir tik per jo nerimastą vimą, jog skaudų beviltiškumą pajuntam, kad miršta kažkur Didysis Kunigaikštis, kraštui skradžiai smengant į vaidus, anarchiją ir pražūtį. Vytauto organizacinis genijus didingai plevėna virš vaizduojamosios buities. Nėra veikale nei su narplioto melodramatiškumo, nei istoriniais skudureliais pa rėdytų alizijų ir smulkius gy venamojo momento įvykius. Prof. Sruoga išstudijavo vaiz duojamąją epochą, susipažino su istoriniais faktais, bet dėlto jo veikalas nepasidarė saugė liškai realistinis ir nuobodus. Priešingai, mus apsvaigina vaizduojamo laikotarpio meni škas tikroviškumas, išlaikyti gaivališki personažai ir laisvai plaukiančių eilių skaidrumas.

Trumpai charakterizuoda mas prof. B. Sruogos įnašą mū sų dramaturgijon, pažymėsiu, stilių. Dar vėliau Sruogai pa kad pirmą kartą lietuvių dra minėje kūryboj ima reikštis ra vybei oficialiai įtraukti į Hum. šytojas, kurio literatinę do va Mokslų Fakulteto specialybių ną papildė puikus pažinimas

KULTURINĖ KRONIKA

KETURIŲ GRAFIKŲ PARODA

Salia turtingos (paveikslo) ir šiais metais bene vertingiau sios kolekcijų parodos (tai Vancouverio, Hamiltono, Mont realio, Toronto ir kt. meno ga lerijų įgyti kūriniai), šiuo me tu vyksta Londono, Ont., me no galerijoj keturių naujųjų kanadiečių grafikų paroda. Galerijos vadovybė sienos už rašuose maždaug šitaip parodą apibūdina: „... ši paroda, — tai ryškus pavaizdavimas kūry binių galių ir aukšto, istobu linto patyrimo...“

Mums lietuviams yra ypač malonu, kad šių parinktų gra fikų tarpe yra Telesforas Vali us. Jis yra gausiausiai išsta tęs savo kūrinių, daugumoje medžio raizinių. Tiesa, daugumas jo išstatytų kūrinių su kurti ne Kanadoj, bet anks čiau: tai du paveikslo iš ciklo „Tragedija Baltijos pajūry“, sukurti dar Vilniuj ir Kaune, „Motina“, „Samogitia“, „Rai

ner M. Rilkės-Cornetto ir kt. sukrti tremties metu Vokietijoj (Freiburge ir kitur)... Tie dažno iš mūsų matyti, bet po trauklūs ir ypač kanadiečių su įdomumu stebimi kūriniai. Iš naujesnių kūrinių pažymėtini yra lino raiziny „Alyvų kal nas“, sukurtas pernai Toronte, „Bodensee (Badeno ežeras), su kurtas Montrealy ir kt. Ats kirai reiktų pabrėžti paveikslą „Iš D. Poškos laikų“. Lietu viui jis primena kilnų žemai čių bajorą Dionizą Pošką su Baulbiu, ožka, idiliška aplinka ir praeiviais.

Kiti iš keturių grafikų yra vokietis Helmut Gransow, es tas Eric Pehap ir anglas Sy bil Andrews. Visi jie būdingi ir savotiškai ryškūs, ypač ang las, kurį po T. Valiaus reiktų laikyti stipriausiu.

Bendrai yra miela širdžiai lanaknt šią, nors nedidelę ir ku klioje patalpose, parodą.

L. E-tas.

Vladas Šlaitas.
PAGAL GRAUDŽIĄ
BERŽŲ SUKUOSENĄ

Perkeisk mane, naktie, panašiai kaip perkeiti daiktus, nusineški sunkumą ir palik man tik lengvą ir grau dų stogų siluetą: sušukuok mano plaukus pagal graudžią beržų

sukuoseną, kad mėnuliui patikčiau, tam Didžiajam kerėtoju, kurs vartoja tik anglį, kreidą ir švelnų liūdės, kad širdis neužgautų; kurs nepaišo veidų kitaip, kaip tiksliai iš profilio, nes mėnulis supranta mūsų baises būties tragediją, nes jis žino... kad žemėj pilno veido mes niekad nematėm ir nematysim, taigi, pakeisk mane, naktie, nusineški sunkumą nuo širdies ir palik man tik lengvą ir graudų stogų siluetą.

dramos teorijos ir scenos dės nių. Erudicija teatro srity, pa žinimas dramos meno istorijos, visa tai suteikia Sruogos pje sėms milžinišką pranašumą. Su meistrišku įgudimu Sruoga mo ka komponuoti tiek lyrinį, tiek dramatinį elementą, tiek ko miškų įtarpus ir savo dramų partitūrą viską koordinuoda mas vientisan vienetan — met menims dinamiškam spektak liui — nes spektaklis Sruogai turi beveik mistinį religinį cha rakterį. Žiūrovas ateina salėn atitrukti nuo gyvenamosios tikrovės, lyg šventovėn. To dėl visa, kas jam primena kas dieninę buitį, yra šalintina nuo scenos.

Bus daugiau.

D. NASVYTYTĖ - GABRIO LAVICIENĖ SU ISRAIŠKI NIU SOKIU AUSTRALIJO JE.

Melbourne įvyko Danutės Nasvytytės išraiškos šokio gru pės supažindinimo vakaras žur nalistams ir foto reporteriams. Susirinko nemažas būrys aust ralų laikraščių atstovų, foto re porterių, išraiškos šokio gerbė jų ir mėgėjų. Be to buvo supažindinta su išraiškos šokio istorija.

Vienas australų turtuolis, susi žavėjęs su gražiai išpildomais šokiais, ketina suruošti tos gru pės išvyką po Viktorijos mies tus, sumokėdamas 240 svarų sa vaitinio atlyginimo.

Kalbamas meno rėmėjas pasi ūlė vieną iš savo vilų, pato gijoje Melbourne miesto daly je, kur D. Nasvytytė galėtų įsteigti išraiškos šokio mokyklą.

Po parodomio vakaro kitą dieną Melbourne laikraščiai pa skelbė apie įvykstantį Danutės Nasvytytės išraiškos šokio gru pės koncertą, įdėdami grupės ir jos vadovės atvaizdus. Vit rinose buvo gražiai nusisekė kalbamos grupės paveikslo, reklamuodami įvykstantį kon certą.

Rugsėjo 19 d. įvyko pirmas viešas didesnio masto koncer tas, žymiam Melbourne muzi kui Sir Bernard Heinzei globo jant, Union Theatre, tam tiks liui labai tinkamoje Melbourne Universiteto salėje.

(A. K. „D.“).

ST. MALINAUSKAS TĖSIA POPIEROS GAMYBOS STUDIJAS.

Stepas Malinauskas, studija vęs Vyta. Didžiojo universi-

teto Technikos fakultete, pas kiau Belgijoje popieriaus tech nologiją ir buvęs Lietuvos po pieriaus fabriko Petrašiūnoso direktorium, dabar, gavęs vie nos firmos stipendiją, tęsia stu dijas Sirakuzų Popieriaus Ins titute, kur po dviejų metų ti kisi gauti specialybės diplomą, o darbą jau jam yra garanta vusi stipendiją duodanti firma.

Kadangi Amerika dabar su sirūpinusi pakelti popieriaus gamybą ir įieško naujų gamy bos šaltinių, priemonių ir bū dų, tai šios specialybės žinovų Amerikai dabar labai reikalin ga. Todėl ir susidomėjimas šia pramonės šaka yra didelis, o todėl visi tuo sinteresuotieji gauda kiekvieną toje srity pa reikšų gabumų.

P. St. Malinauskui linkime geros sėkmės.

PAPILĖJE GYVENUSIŲJŲ DĖMESIUI

Kultūriniam tikslui yra la bai reikalingi su Papilės (Šiau lių aps.) gyvenimu šiuo ar tuo susiję atvaizdai, kaip štai: Pa pilės miestelio, tolimesnių bei artimesnių jo apylinkių, net smulkų vietovių ar vienetų nuotraukos. Taip pat Papilėje gyvenusio organizacinio, ba žnytinio mokyklinio ar šiaip jau betkoko viešojo gyvenimo švenčių, iškilnių, minėjimų, atskirų grupių susibūrimų, pramogų ir tt. fotografijos. Tu rintieji šios medžiagos, maloni ai prašomi ją už pageidauja mą atlyginimą perleisti arba nors trumpam laikui paskolinti, atsiunčiant šiuo adresu: Rev. Stasius Būdavas, 153 Broad way, Rockland, Maine, USA.

TAPYTOJO L. VILIMO DAILĖS DARBŲ PARODA AMERIKOJE.

Niekas kitas per tą ilgą trem ties metą, turbūt, nepadarė tiek naudingos mūsų kraštui propa gandos, kaip įvairių sričių kul tūrininkai, dailininkai, muzikai, chorai ir tt.

Šia prasme ryškiu pavyz džiū gali būti dail. L. Vilimas, kuris kaip tik neseniai atšven tė savo 40-tąjį gimtadienį ir ku rio darbų paroda dabar atida ryta Rochestery. Tipingas žė maitis, dail. L. Vilimas yra vie nas iš tų dailininkų, kuris nie kad savo kūrybos kely nesu stojo vetejo ir vis įieškojo nau jų kelių savo kūrybinei dvasiai pareikšti.

Šioje parodoje išstatyta per 20 paveikslų, kurie beveik visi padaryti jau čia Amerikoje. Grupėje — Pakeliui — matome 3 paveikslo: figūrinę kom poziciją, primenantį pergrustą lagerinį gyvenimą, Moteris, maitinanti kūdikį, o josios fone vežimų eilė pakeliui ir neži nią ir trečias, Procesija. Šven tųjų paveikslų fone, maldoj ir susikaupime dailininkas įsivaiz duoja mūsų grįžimą į namus. Nukelta į 5 pusl.

RIMAS BAGDONAS

Dalgė

Kai jau rugiai varpų nepa jėgia išlaikyti ir grūdai prade da byrėti, kiekvienas šei mininkas mato prieš save tą die ną, prieš kurią ir veršiuką pa pjauti ir pieno bidone aiaus už raugti reikės. Žino jis, kad ku rį rytą jo suprašyti vyrai ir merginos susirinks kieme ir dar rasai nebaigus nudžiuti, iš eis jie į jo laukus. Pirmąją dal gę kertąs spjaus ant piršto ir, iškėlęs jį, žiūrės iš kur vėjas pučia. Svarbu tai! Kitaip pa dalgės ant dar stačių rugių ne puls ir grėbikės negalės dirbti. Pati toji dalgė muzika! Kai sustoja kokios septynios dal gės — čiaukšt, čiaukšt, čiaukšt tik eina. Aukisiniai rugiai svy ra, o merginos juos į glėbius renka. Vargas tam vyrui, ku ris neišlaiko su kitais ar savo grėbikę perdaug įterzino — iš klumpių kyšą vargšo kulnai, aštrių šiaudų badomi, prade da raudonuoti.

Daug mašinų dabar atrado, kad palengvinus derlių nuimtį, bet jokie kombainai, jokios pjaunamosios mašinos neduoda tiek malonumo, kiek talka! Ar pabaigęs vieną rugių lauką vy

ras gali čiupti merginą į glėbį ir pasiračioti, kitiems iš jų be sijuokiant, jei jo motorinis ark lys, beniznu ir alyva dvokias, juodus dūmus spjaudo? Ir kaip bedainuos talką, pabaigus dar bą ir jau namo eidama, jei mo toras garsiau nei daina dunda? O iš kur tuos vainikus pins, jei ratai, vikšrai ir dantračiai visus šiaudus sulaužė? — Ne, talkos niekas nenustelbs. Te gul ir sunkiai dirba, dažnai tik saulei nusileidus darba baigia, bet, vos tik merginoms pasku tinį pėdą surišus ir jį pasta čius, visų veidai nušvinta.

— Pabaigtuvės jau čia!

Vainikus nupynę, plaučius beveik plėšdami dainuoja ir traukia namų link.

„Išiek, šeimnininke...“ — su stoje prie gonkų pradeda ir tu ri šeimnininkė tą vainiką sūriu, o šeimnininkas degtinės bonka iššipirkti.

Na, ir trenkia tada vyrai dal ges į pašiūrę, merginų žiurstai nulekia ir bėga jie prie van dens. Vyrai vienoje sodželko je, merginos kitoje. O pokštai! „Adele, Adele, nekelk sijo no taip augštai!...“

„Ok, tu, Baltrau, žiūrėk kad toji varlė tau ko nepadarytų!...“

Vaikigaliai, purkštuvus pa sidarę, laisto talkininkus — kad orai geri būtų ir rugiai greit džiūtų.

O kai jau pirmoji dalgė su šeimnininku po stiklę išgeria, tada gėrybės nuo stalo prade da nykti. Išalkę vyrai ir mer ginos nereikalauja prašymo. Kad tik bonkos ir asocių su alumi ant stalo netruktų!.

Keista, vos tik troš kulį numarinę vyrai pradėda vo merginoms šonus ir šlaunis gnaibyti, kai senasis Rainys, iš po suolo skripelę ištraukęs, brūkstelėdavo per stygas. Vy rų gerokai pavaišintas, pypke lę isikandęs ir užmerkęs akis, jis, rodos miegodamas, vis nau jas pasitupkęs išraitydavo.

„Ten už ežių, už agurkų...“ — iš pasitenkinimo užbaubda vo kuris vyrų ir dėdavo klum pėta koja per grindis; dėdienė net baimingai į lubas žvilgtėrė davo, ar tos dar tebesilaiko.

Pašoks, pagers, na ir vėl dai nuoti. Sustos keturi vyrai vie nas prieš kitą, dainą vedas už vers galvą, „turai“ atsikranks ir kai prieina, „...gire-e-e-le...“ tai žibalinė lempa blykšt, blykšt ir — tamsu...“

„Oho, Albina, tai bent mer gina!“ — žiūrėk, vėl uždegus lempą, kuris iš vyrų prašnekdavo.

Jei toje apylinkėje, kur ir mano dėdė gyveno, kokia tal ka kur būdavo ar šiaip jau šut vė susidarydavo, tai visur galė jote išvysti ir Vacį. Gražiai nu augęs, neperaukštąs, nuolat be sišypsas. Gerti — neprašomas stiklą imdavo, dainuoti — kad ir nevalgęs!

Mėgo jį apylinkės bernai. Draugiškas jis buvo. Tik tarp merginų jis pasisėkimo neturė jo. Stebėdavosi nepažįstami jį pamatę, nesuprasdami, kame reikalas, kad vakaruškos jį tik tarp vyrų maišydavosi, nie kad nešokdavo. Ir tik paklaus tas, jis liūdnei nusišypsodavo ir atsakydavo: „Negaliu aš, mano koja buvo dalgę nupjauta...“

Tada, atydydai stebėdamas, galėjai įžiūrėti, kad dešinioji jo pėda lyg ir surambėjusi buvo. Aš gi į ją pažvelgti negalė davau.

Taip, nes aš jam tą koja nu pjoviau... Buvo mes dar vaikai. Aš pradinės mokyklos keturis skyrius tik ką perropojęs bu vau. Bet, atostogų pas dėdę atvažiuavęs, vyrą bandžiau vaiz duoti. Žmonės mane pašiep

davo, kad aš miesčionis ir dirb ti nemokas. Tai aš ir stengda vausi. Arti, akėti išmokau, jo ti galėjau neblogiau už bet ku rį vyrą, nors, pirmą kartą šuo liu bejojant, prie vyšnaičių, kaip šlapias pelų maišas nuo Bė rosios nugaros nuskridau.

Bet dalgė už viską daugiau mane traukė.

Radęs kartą dėdės paliktą dalgę, aš pirmu kartu bandžiau ją išsigeląsti, na — ir dabar mano dešinės rankos smaližius per snarį neišsitiesia, gerai, kad dėdė tada, duonos pakram tės ir ant žaidzos uždėjęs, krau ją sustabdė.

Bet pjauti išmokau!

Vieną vakarą dėdė nutarė viksvų papjauti. Vacys ir aš (mes vienmečiai), aišku, kaip musės medų užtikę, paskui ji nuskubėjome.

Nespėjo dėdė dar pirmo pra dalgio pabaigti, kaip mudu su Vaciu jau privertėme jį mums dalgę duoti.

„Na, tai vienas vieną pradal gi, kitas kita“, — nutarė dėdė.

Vacys kaimė augęs, jau kaip senas dalgę švaistė. Ly gčiai, gražiai gulėjo nupjautos viksvos jo pradalgėje.

Išgalandęs man dalgę, dėdė nuėjo netoliese besiganančių karvių perkelti.

Nepajėgdamas platau pra dalgio pjauti, aš siauriau varia u. Vacys gi, užpakalyje manęs ei damas, juokėsi.

„O tu, miesčioni! O tu Kau no kuligane! Tau čia ne lan gus daužyti! Koks vyras iš tavęs?!... Pradalgsy siauras, kaip vėžio uodega!...“

Sugėdintas, aš pradėjau pra dalgį platinti. Bet užpakaly je Vacys vis juokėsi.

„Na, — pagalvojau, — paim siu dar plačiau!“

Ir kai pradalgys per visą ma no apimtį pasidarė, aš smagiai užsimojau, kad dalgė pilnai pjautų. Bet į priekį nepakan kamai toli užgriebiau ir dalgę, žolės nepagavusi ir tik orą be kabindama, greitai slydo ir ma ne beveik pusę rato apskuo. Gi Vacys buvo visai netoli manęs, užpakalyje...“

Aš tik pamačiau pieš save jo veidą. Juokas dingio iš jo akių ir bausis šauksmas išsiveržė iš jo lūpų...“

Jis susmuko. Dešinioji pė da keistu kampu kabojo prie koj os... Atbėgęs dėdė rado jį gulintį kraujo klane...“

... Mėgstau šis talkas. Ypa tingai kai rugius kirsti reikia. Bet nors kaip mane merginos bepajuokia, aš dalgės į rankas neimu. Aš tik pėdus į rikes statau...“

KULTŪRINĖ KRONIKA

(Atkelta iš 4 pusl.)

Toliau: Malda, Kūrėjas, Amžinas žydas, Procesija Nr. 2, Pabaigtuvės, Legenda, Madona, Paskutinis patarnavimas ir kt. Dar yra išstatyti keli ekvalinčiai kūrinių.

Bene įdomiausia šios parodos dalį sudaro Metų ciklas: pa vasaris, vasara, ruduo ir žiema, kuriuose dailininkas abstrakčia forma sprendžia metų laiko nuotaikas.

Iki šiol mes dail. L. Vilimą pažinojome, kaip ekspresionistų atstovą, dabar gi jis pasuko nauju keliu — bando sujungti realybę su abstrakcija. Po visų praėjusių dailės epochų, ši nauja kryptis yra lyg grįžimas prie žmogaus.

Dail. L. Vilimo darbų paroda atidaryta lapkričio 1 d., naujoje YWCA rūmuose, Roches teryje. Šią parodą organizavo specialus prie YWCA meno ir kultūros propagandai sudarytas komitetas, kuiram vadovauja Mrs. Smith ir Mrs. Glaser. Po parodos atidarymo meno kritikė Mrs. Smith supažindino rinkinius svečius su dail. L. Vilimo kūryba. (J. Ž., D.).

AKLAS VARGONININKAS MOKYTOJAS

August Liessens, kuris atvyko Kanadon prieš 39 metus iš Belgijos, mokina 40 neaklų vaikų fortepijoną, kad ir aklas nuo pat užgimimo. Jis vargoninkauja taipogi St. Pierre katedroje ir vadovauja Sorel Miesto orkestrui. Paskutinę vietą jis turi jau 25 metus. Kaip vargonininkas jis groja dešine ranka, kaire skaito natas, o jo kojos akomponuoja basų pedalais.

Neseniai jis atvyko į Toronto, kad suinteresuotų „the Canadian National Institute for the Blind“ (Kanados Aklyjų Institutą) aklyjų muzikos mokytojų paruošime. Jis yra vienas sudaręs kai kurias priemones, kurios jam padeda vesti muzikos klases. (CS).

NORMAN MACLAREN — FILMOS GENIJUS

Šeštame Edinburgh International Film Festivali kanadiečiai sukūrė filmų pasaulyje senesnių ir laimėjo premiją už geriausį eksperimentinį filmą — geriausį iš 270 konkurentų iš 40 kraštų. Premijuotasis filmas yra 8 minučių spalvota fantazija, pavadinta „Neighbors“ (Kaimynai), buvo filmas be paveikslų apakinantis spalvų ir šablonų kaleidoskopas, nupieštas tiesiog filme ir sude rintas su impresionistinės muzikos garsų juostele.

Premijuoto filmo autorius, Norman MacLaren, priklauso Kandas National Film Board'ui, yra 38 metų amžiaus, bandytojas su spalvomis ir garsais, kurie žada būti tas filmas, kas Picasso, Dali ir kiti yra tapyboje. Jis net gali pats išbraižyti ta garsų juostelę ir taip sukurti pageidaujamus garsus, kad jie atitiktų jo spalvoms.

„Kaimynuose“ MacLaren pavoriojo muziką ir spalvą, kurie pasakoja draugų konfliktą.

MacLaren yra sukūręs 18 National Film Board'o trumpų filmų ir vartojo jom skirtingą techniką. Jis tapo, pašo arba graviruoja; kartais jis kombinuoja pašybą ir fotografiją, ir taip sudaro dimensionalinį stereoskopinį filmą. Maža dalis žiūrovų yra mačiusi jo filmus. Bet dabar planuojama išleisti jo filmą „Neighbors“ ir išplatinti jį Kanadoje ir kituose 44 kraštuose.

Norman MacLaren yra gimęs Glasgowe, Skotijoje, ir pradėjo savo bandymus 1932 m., būdamas 18 m. amžiaus. Jo darbai patraukė John Grierson'o, Brit Vyriausybės dokumentarinių filmų globėjo dėmesį.

Kai karo metu Grierson'as

atvyko Kanadon įsteigti National Film Board'ą, su savimi atgabeno ir MacLaren. MacLaren atsisakė nuo kelių pasiūlymų vykti Hollywood'an nes jo manymų, Hollywood'o filmos yra nepribrendusios. (CS).

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Liudas Dovydenas. BRO-LIAI DOMEIKOS. Romanas. Trečioji laida. Išleido knygų leidykla „Terra“, 748 W. 33 Street, Chicago Ill., spaudė M. Morkino spaustuve. 256 psl., kaina 2.50 dol. Gaunama leidykloje ir pas platintojus.

Šia knyga autorius laimėjo Lietuvoj valstybinę literatūros premiją. Veikalui siužetas imtas iš mūsų kaimo buitės ir iš mūsų žmonių pamėgimo bylinėtis. Šia prasme veikalo problematika ir pats veiklas ypač įdomus mums emigracijoje. Kalba graži, stilius gyvas, vaizdas. Daugeliu atžvilgių ši knyga priklauso prie įdomiausių knygų emigracijoje ir tremtyje.

Knyga išleista gražiai ir skoningai. Knygą galima gauti „Nepr. Liet.“ redakcijoje: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

Paulius Augius. KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ SVEIKINIMO LAISKELIAI. Visas tuzinas originalių sveikinimo laiškelių su lietuviškais ir angliškais įrašais ir prie jų pridėtais specialiai pritaikytais vokalais. Laiškelių rinkinį siuntinėja Labdarių Senelių Prieglauda Čikagoje. Kaina 1 doleris. Prašoma, perkant tuos laiškelius, paliakyti senelių prieglaudą. Rašyti prašoma adresu: Holy Family Villa, Orland Park, Illinois, USA. Į laiško voką prašant atviručių, prašoma įdėti dolerį ir siųsti; už jį bus atsiųstas rinkinys laiškelių.

THE TRAGEDY OF THE BALTIC STATES. A report compiled from official documents and eyewitness stories, by John Alexander Swetnam. London. Hollis and Carter. 1952. Kaina 3,25 dol.

Tai yra labai įdomus leidinys, gerame popieriaus atspausdintas, gražiai įrašytas į kietus viršelius, turintis Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių žemėlapius, su gražiu aplanku. Knyga parašyta anglų kalba ir tinka dovanoti angliškai kalbantiems kitataučiams, kaip reprezentacinę. Ši knyga, turinti 218 puslapių, gaunama „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcijoje. Visi, kas norėtų savo pažįstamiems ar viršiniams padaryti kalėdinę ar naujametinę dovaną, patariamai dovanoti šią knygą, kurioje yra įdėti apie Pabaltijo valstybes, jų tarpe ir Lietuvą, dokumentai, iškalbiau kalbą už bet kokius kitus įrodymus.

Jieva Simonaitytė. AUGSTŲJŲ SIMONIŲ LIKIMAS. Mažosios Lietuvos buities romanai, laimėjęs pirmąją valstybinę Lietuvos premiją. 440 puslapių. Puikiai išleista. Kaina 3,50 dol. Knyga gaunama „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcijoje.

„PELĖDA“ spalio mėn. Nr. 3(9). Išleista jau spaustuveje. Redakcijos ir administracijos adresas: 87 Thorold Rd., Welland, Ont., Canada. „Pelėda“ galima gauti „Nepriklausomos Liet.“ redakcijoje. Kaina 30 centų.

VOYAGE TO FREEDOM. The Story of three young seafarers and their escape from tyranny. Lithuanian American Information centre, 233 Broadway, New York 7, N. Y., USA. Tai yra komikų pavyzdžių pavaizduota trijų pabėgusių iš Lietuvos žvejų — L. Kublicko, J. Grišmanausko ir E. Paulausko — pabėgimo istorija vaizduose. Leidinys originalus, įdomiai išleistas ir naudingas.

ZURNALAI, naujaisi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importą ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščio!

A. PAULAITIS
Import - Export
23 Romsey St. Boston 25, Mass U. S. A.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

MONTREALIS 2836 Allard Tr.1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokių rūšių karpetus ir fotelius (Chesterfields), gar dinius lengvus ir sunkius. Sutausime rūbus (iširimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Matulaitis,
J. Kriaučiūnas,
A. Majauskas.

SKAMBINKITE PRIREIKUS TR 3149

ALYVOS NATIONAL OIL
LEDO NATIONAL ICE

GREITAS IR MANDAGUS PATARNAVIMAS
21 ALEPIN STREET — VILLE LASALLE

DOMAS BŪCINSKAS
GENERALINIS APDRAUDEJAS

Lietuvis, apdraudimo atstovas, kuris atlieka visų rūšių apdraudimus, geriausiomis sąlygomis.

Skambinkite telefonu arba užeikite:
Kasdien: Nuo 9 ryto iki 7 vak.
Tel. FA 6844
Antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 10 vak.
3664 St. Famille St.
Tel. HA 6708 Montreal, Que.

SUSIVIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
DIDŽIAUSIA IR TURTINGIAUSIA LIETUVIŲ FRATERNAL ORGANIZACIJA
Įkurta 1886 metais

TURTAS VIRŠIJA \$ 2.430.359,00
Kuopos įvairiuose Jungt. Valstybių ir aKnados Miestuose. Gyvybės apdrauda nariams nuo \$ 100,00 iki \$ 5.000,00. Nariais priimami abiejų lyčių lietuviai nuo gimimo dienos iki 60 metų

Nariai gauna savaitraštį „Tėvynę“ nemokamai. Iš Susivienijimo Labdarybės Fondų šelpiami nelaimių ištikti nariai ir remiami lietuvių kultūriniai reikalai. Visi kviečiami tapti šios broliškos organizacijos nariais. Smulkesnį paaiškinimą klauskite vietinėje SLA kuopoje, ar rašykite į centrinę raštinę tokiu adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.
307 West 30th Street New York 1, N. Y.

TEL. FA 0209

Joe's Butchery & Grocery

1918 FRONTENAC ST. (prie Ontario St.)
(buvusi Juozo Paplauskio)
SAV. JUOZAS LAURINAITIS.

Visų rūšių maisto produktai ir įvairios mėsos bei mėsos gaminiai.

Gaminame šviežias ir rūkytas lietuviškas dešras. Taip pat prieinama kaina patarnauju sunkvežimiu.

Rūta

LIETUVISKA MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ
JŲSŲ PATARNAVIMUI.
PRAŠOME APLANKYTI.
7730 Broadway St. (kampas 8 Ave.).

Ville Lasalle.

A. GAURYS. Telefonas: HE 0100

DEMESIO

Villasaliečiams ir apylinkėse lietuviams!
Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.
Prekyba ir pataisymai.
PETE'S RADIO SERVICE
7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

Morkų upės slėnyje

RAŠO J. PRONSKUS

Naujakuriai patenkinti.

Teko pažinti porą ūkininkų, maždaug tarp 16 ir 17 mylios. Vienas yra Joseph Bun (Boheny), ukrainietis, atsikėlęs čia prieš 12 metų ir gavęs 160 ha, pradėjęs kurtis savo dešimtimi pirštų, be pinigų ir be nieko. Šiandien jis pasituris ūkininkas, savininkas visokių ūkio mašinų, laiko keliolika karvių, per 40 kiaulių, kelis šimtus vištų, žąsų, kalakutų, be to net tris „obuolmušius“ žirgus. Tiesa, gyvuliams jis dar nuomoja valdžios žemės pašarui.

Kitas yra nuo Švencionėlių pusės lenkas, Vold. Mocieša, buvęs lenkų armijos karys, patekęs sovietams, išsiųstas į Sibirą pradžiai, tik Sikorskio išgelbėtas ir po karui, jau penkeri metai kai čia atvykęs. The Pas menkai uždirbdamas, tačiau pirkęs Carrot slėnyje apleistą apie 150 akrų ūkį, vedęs imigrantę lenkaitę ir taip pat savo nuogomis rankomis bei skolomis pradėję ūkininkauti. Po 5 metų šiandien jis džiaugiasi esąs sau ponas, turįs 36 akurus dirbamos, kita ganykla ir miškas, bet jau laiko 11 karvių, pustuzinį kiaulių, paukščių, išsigijęs naują traktorių su plūgais ir šokių tokių kitų padargų. „Sunku tai sunku, ypač kai neturėjau savo mašinų, bet dabar traktorius jau didesnę dalį sunkumo nuėmė“, sako Macieša, „bet esu sau ponas ir pamiršau jau kaip reikia „bos“ klausyti“.

Nepaprastas derlingumas.

Svarbiausia ką kita norėjau pasakyti. Kas skaito Winnipego „Free Press“, matė ten bulvių ir arbuzo (pupkin) atvaizdus iš Carrot upės slėnio. Aš mačiau juos savo akimis, ir net tokius, kurių nė „Free Press“ nematė! Stačiai baisu žiūrėti: bulvės menkai mažesnės už futbolo kamuolius, „pumpkin“ kaip vidutiniai oro balionai, morkos kaip tvoroms tverti kuolų galai, bet sėtiniai sėtiniai! Tai tikri iš girių parvežti stambūs medžių kelmai. Iš tų kelių pavyzdžių galite suprasti, kokia čia žemė, ir jei to kie čia suminėti augalai išauga, suprantama, kad ir kiti nepasiduoda. Žodžiu, teko porą kartų viešėti pas malonią Bunų šeimą: iš savo ūkio jie turi tokias kasdienines patiekmes, kad miestiečiai tik seilę varvinti. Kasdien paukštiena, kelių rūšių naminis sūris ir varškė, savo medus, gardus raugintas pienas, naminis sviestas, grietinė, kvapi kvietinė duona, tai ne tas „tualetinis popieris“, kaip patys kanadiečiai vadina savo masinės pramonės kepmąją duoną...

Carrot river valley vaizdas bendrai atrodo, panašiai kaip Klaipėdos krašte Nemuno žemūpiui artyn Rusnės ir Kintų, tik dar sodresnis, žalesnis. Be gamtos gėrybių, kurias ji čia apšėliai teikia už darbą ir praktiką, čia dar pilna pašalinių „gėrybių“, tai laukinių paukščių, ypač rudenimis ančių, kurių čia sulekia, kaip jie sako „milijonai“, na ir upė duoda ret karčiais ir žuvį pasigauti.

Be abejo, čia reikia viską atlikti savo laiku, nes pavėlavusiems rudens šalnos paskubina dagą... Būta ir upės potvynių, vienas prieš keletą metų net rimtas, bet sako, tokie pasi taiką labai retai. Esama čia įvairių tautybių naujakurių, ga na apšėliai ukrainiečių, toliau, net palei 30 mylių, veik vieni prancūzai. Bet, nė vieno lietuvių...

ŠIAURĖS MANITOPOS INDĖNAI DOROJA PIRMA DERLIŲ

The Paas, Man. Iš žilos senovės Amerikos, ypač šiaurės, indėnai gyveno nomadų gyvenimą, misdami medžiokle, žvėrių spąstais gaudymu ir žvejy jimu. Tai vyko bent šiaurinėje Manitoboje iki pat šių dienų, ir šie 1952 metai jų gyvenime

yra istoriškai. Cree gentis, kurios apie 600 galvų gyvena ap link The Paas, šiemet dorėjo pirmąjį savo tautos istorijoje derlių ir gerą derlių!

Prieš dvejetą metų Indėnų reikalų superintendentas, Eric Law, sumanė įsteigti indėnams Morkų upės slėnyje 20 farmų po 70 akrų, išimtinai indėnams. Mintis kilo taip. Cree turi apšėliai savo žemės abipus Saskatchewano upės. Dalį tos žemės jie buvo pardavę baltiesiems, net The Paas miestelis yra tokioj pirktoj žemėj pa statytas. Pinigus už parduotą žemę indėnai neišsivaistė, o padėjo į banką ir šiandien su nuosimčiais jau turi 100.000 dolerių fondą. Iš to fondo nuosimčių Cree taryba apmok daugumą savo genties bendrų išlaidų, kaip namų taisymui, senelių ir paliegių šėlimui ir tt.

Ši grupė dar turi apie 3.000 akrų geros ariamos žemės, bet patys jos nevertindami ją nuomodavo baltiesiems. Kadangi nuomininkai gauna labai gerą derlių, o nuomotojai gyvena labai vargingai, tai ir Mr. Law sumanė, kodėl patys Cree negalėtų pabandyti savo žemę naudoti ir sumanytą patiekę Cree tarybai, pats pasiūlė pagelbėti ūkio mašinomis ir patarimais. Planas buvo priimtas kaip Cree tarybos, taip Indėnų reikalų įstaigos Winnipege, ir pernai metais pietiniame Carrot River krante buvo išplėsta 400 akrų, ir ši pavasarį gentis apšėjo: 176 akurus geros Montcalm veislės miežias, 42 akurus Ajax avižomis, 20 akrų Redwig linais ir 20 akrų registruotomis bulvėmis.

Nors ši pavasarį Saskatchewan upės potvyniai gerokai suvėlino sėjimą, bet ilgos šiaurės vasaros dienos ir išimtinai gėrus derliaus doravimo sezonas pagelbėjo. Iš 84 akrų ploto prie Carrot River kelio 7 mylios gaut 4.200 bušelių miežių. Iš 20 akrų bulvių gautas derlius 600 mašų po pusantro bušelio kiekvienas. Apie avižas ir linus dar negauta žinių.

Bulvių ir avižų derlius pasirodė Cree turimoms priemonėms perdidelis derlius, nes sstačiai nebėra kur sutalpinti! Derlium pripildyti visi tuštieji pastatai rezervare ir net užimta senelių prieglauda, kurioj iki šiol jokio senelio nebūta. Ir tai dalį bulvių gentis pardavė savo sanatorijai Clearwater paežeryje.

Pirmasis derlius vietos indėnuose sukėlė labai puikią nuotaiką ir jie jau šiemet išplėšė dar 300 akrų šalia pernai išplėstųjų 400, ir dalį derliaus atidėjo kitų metų sėklai.

Pastebėtina, kad visą darbą atliko indėnai savo įėjomis. Net traktorius ir kitas ūkio mašinas valdė jų pačių jaunuoliai, pirmiau pramokę ūkininkauti, dirbdami pas fermerius, o vienas net lankęs Elkhorno indėnų ūkio mokyklą. Pernai gentis pirkosi traktorių, diskus ir plėšiamąjį plūgą, šiemet kombinuotą sėjimą, velkamąsias akėčias ir dar pora mašinų. Mašinas taip gerai tvarkė, kad ne reikėjo daryti jokio remonto.

Planas numato tas fardeles duoti sugebantiems ūkininkauti 2 metų terminui, jei kuris ne sugebės, tai farma bus perleista kitam, o kas sugebės liks jo nuosavybė.

Dirbusieji savo farmose indėnai gavo padorų atlyginimą: mašinų operatoriai po 1 dol. valandai, darbininkai po 75 centus. Per derliaus dągymo sezoną jų uždarbis vidutiniškai išnešė 60 iki 65 dol. savaitė. Šiuo metu indėnai dirba 3 pamainomis per kiauarus 24 valandas, skubėdami paruošti dirvą kitų metų sėjai.

J. Pronskus.

BELLAZZI - LAMY, INC

TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle.
Įvairi medžio statybinė medžiaga. Dury, langų rėmai.
Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

Veda sktn. inž. J. Bulota.

SKAUTININKŲ KONFERENCIJOS DVASIA

Tai, Tu, „Windsoro Archan gele“ leidai po šiltais savo sparnais prisiglausti dviem vienos idėjos širdimis.

Ir taip atsitiko, kad išsilgusi Amerikos skautininkės širdis, prigludę Kanados, degančią skautišką idėją, skautininkės širdį. O Windzoro „Archangelas“ su didžiausia lietuviško vaishingumo akimi seka dvi skautiškas širdis ir tyliai abiem taria:

„Dvi skautiškos širdys mylėkite viena kitą, viena kitai padėkite, viena kitos darbus paremkite ir kartu visam pasauliui garsiai sakykite: „Lietuva tikrai bus laisva, tik stokit visi ranka rankon ir darba!“

Šios širdys susijungė. Tą susijungimą taip ir pavadinsime: JAV ir Kanados skautininkų konferencija.

Ir kada Sktn. Jonaitienė atidaro konferenciją, ir kada sktn. Kodaitienė imasi pirminkauti, tada Vyriausia Skautininkė Dr. D. Kesinaitė verčia darbą po darbo, visą darbą kalną, tai plačiom akim žiūrindami, skautininkai. „Be jūsų nusiširdaus darbo, be rankų, aš viena neišvešiu šių kilnių idėjų vežimo!“. Skundėsi šaukė ir vėl prašė. „Duok ranką ir kartu su manim į skautiškų idėjų gairėmis nusagstyta, darbo kelią!“

Taip šaukė prie darbo netik Vyr. sktn. Dr. B. Kesinaitė, bet ir sktn. Dr. M. Žilinskienė, tiesdama plačius Tėvynės meilės tiltus, kuriais tenka vesti jaunimą, budinantį ir keliantį jį tautinę sąmonę, verčiant bei vedant prie dvasinio pakilimo ir kovos.

Ugdant jaunąją kartą, siekiant išaukšti žmogų, remiantis skautybės idėja, šiam darbui palengvinti, paskubėję ir kitos skautininkės su patarimais, apibūdinais, darbo taisyklėmis ir kvietimu prie atskirų skautybės šakų visiems prisidėti. Čia sktn. B. Barinskaitė palietė akademinio jaunimo, būsimos lietuvių švietimo, remimo reikalą ir uniformų klausimą. Sktn. Gulbinienė rado visą eilę praktinių patirčių ir darbo metodų vyr. skautišką darbą. Pasktn. A. Balasaitienė apibūdino skautiškos spaudos padėtį, kviesdama remti ją ir kūrybingas jaunų skautiškų jėgas išbandyti spaudoje, o sktn. I. Jonaitienė pačiam skautininkų veikimui patiekė taisykles. Be to, ir sktn. A. Šemberkienė įsiterpė su patarimu sakydama: „Verk, skautininke, šeimų duris, duok tėvams ranką, kviesk ir prižadėk su jais kartu budėti jaunosios kartos argyboje, kad parvedus ją nesužalotą, pilną Tėvynės meilės, Namų“.

„Taip, taip duok ranką tėvams, (bažnyčiai, visuomenei, organizacijoms, parems tavo darbą“, — pritarė Sktn. O. Zalskienė, sprendama materialę skautišką organizacijos būklę: „Prisidėk ir tu savo dvasinėms gėrybėmis, kurdama medžiagines gėrybes!“ Čia ji patiekė keletą darbo planų, kurie palengvintų išgyvimą šių gėrybių, kurios būtina reikalingos atliekant skautybės uždavinius.

Tą visą išklausi, susipurdos skautininkės širdis, sudrebėjo iš baimės. „Ar pajėgsiu?!“, — klausė savęs. „Ar pajėgsiu?! Ar turiu aš tiek fizinės jėgos, ar turiu aš tiek dvasinių gėrybių, kad galėčiau užvesti ant plačiojo, į Tėvynę vedančio kelio, tą mažytę, Lietuvos nepažinusią, glebį samonę?!... Ar pajėgsiu?!“ Drebo širdis.

— Ne, ne, nebijok! — galingu dvasios balsu sušuko Pasktn. A. Augustinavičienė. — Nebijok, Žalio kaklaryšio, širdie... Tave stiprins, duos jėgą tavo žalio kaklaryšio idėja... Pirmyn prie Dievo, į Tėvynę į Artimą!... Ši idėja išgelbės Tave, Ir per ją tu pervesi didžiulį būrį jaunų širdžių ir suklupdysi prie Motinos Tėvynės Kojų.

Ir suskambėjo plačiai Pasktn. A. Augustinavičienės balsas, kviesdamas ir stiprindamas ne tik čia esančius, bet ir visam pasauliui gyvenančius skautininkes. Susigraudino skautininkės širdis, susigėdo, kad iki šiol buvo apmirusi, išskyrus tik mažus prabudimus... Apsiverkė ir puolusi prieš Šv. Altoriaus Auką prižadėjo budėti Skautiškoje Sargyboje, atsižadėdama savęs... Taip, skautininkė, kelki ir dirbk, tavęs Tėvynė laukia. Tėbūna tavo priesaika: „Ves, jaunimą“, nesulaužyta!...

Tokią susigraudinusią skautininkę laimino didžiuliu Kryžium nuo Altoriaus Windsoro klebonas Danielius, o kad nepavargtų ir nepalūžtų pasirinktą kely melėdėsi Detroito skautų keplionas Dagilis.

Ir kai, skautininkų Konferencija išdiskutavo visas problemas, kurios šiuo metu buvo opiausios, ir išnešė rezoliucijas, tada su ašaromis atsisveikino sesės, dėkodomos Winsoro lietuvių bendroumėnei „Archangelui“, kuris parodė paklydusiam kelią, prigludę pavargusi, ištroškusi švento Penos davė, pamaitino išalkusį, nuliūdusį palinksminto ir davė suprasti: kad jų tiek mažai, o tokia didelė širdis... Tėbūna Tau už tai giedami meilės, dėkingumo ir garbės Himnai.

O savyje susikaupusi skautininkė, grįžta į namus tvirtu pasiryžimu imtis į rankas: „Arklą, Knygą, Lyrą... Ir eiti Lietuvos Keliu!... Pasktn. Genė. Modestavičienė.

NELAUKITE KOL PRADEŠ SNIGTI

SUSIŽINOKITE SU PATIKIMU REAL ESTATE BROKERIU JAU DABAR. SKAMBINKITE, TELEGRAFUOKITE AR RASYKITE

(pageidaujama angliškai)

TIMON HAGEN
REAL ESTATE BROKER
R. R. 2, NEWMARKET, Ont.

SKAMBINTI BRADFORD 125 RING 2-4.

12½ acres in Holland Marsh, out of which 4½ acres is clay. \$ 6,500.00. Down payment, \$ 4,000.00. Here is a barn of 20x26; a 4-room house, and the price includes a 1947 tractor; a good garden tractor and some small tools.

100 acres. On highway. Close to Lake Simcoe. A real opportunity for someone who wants to grow vegetables and sell these direct to consumer. Light clay loam to sandy loam. 75 acres workable, balance pasture. Spring in pasture; well at the house; fences fair. 2 bank barns of 60x40 and 60x28. Plus garage; plus implement shed. Solid brick home; 6 rooms downstairs, 4 rooms upstairs. Centre hall planning; basement under front part. Hydro throughout. \$ 13,000.00 and \$ 4,000.00 down. Balance at 5% and \$ 1,000.00 annually. This piece includes team of horses and harness; mower; 2 cultivators; 2 plows; wagon and rack; extension ladder; all loose hay in barn; rails and ropes in the barn loft; some small farm tools.

100 acres, Lisle district, 18 ACRES OF TOBACCO CONTRACTED. 3 kilns, oil burned. Excellent farm for flue-cured tobacco. See the fine crop in the barn now. Sandy loam with gravel underneath. Rolling country, 2 bank barns 40x60 and 30x50; steel stanchions. Pressure water in house and barn. Hydro throughout. Brick house, 3 rooms and bathroom downst. and 5 r. upstairs. Basement under front part. \$ 25,000.00; \$ 10,000.00 down; balance at 5% and ¼ of crop. In the purchase price is included a tractor; disc, planter; scuffer.

TURIME IR DAR DAUGIAU FARMŲ PARDAVIMUI; NUO \$ 4500 UŽ 90 AKRŲ IKI \$ 42,000 UŽ 200 AKRŲ. JEI GALITE MALONĖKITE RAŠYTI ANGLIŠKAI.

SOTUS ALKANAM PADĖK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. HALSTED ST. CHICAGO 8, U. S. A.

Bendrovė siūnia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas.

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukr. — \$ 2.60

B. 20 sv. cukr. — \$ 4.70

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50

B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90

E. 9 sv. kiau. t. \$ 5.25

Siunt. Nr. 11 — \$ 6.50

5 sv. cukraus

Reikalaukite pilno siunt. sąrašo.

5 sv. baltų kv. miltų

3 sv. gr. kiau. taukų

1 sv. šokolado

1 sv. kavos

Siunt. Nr. 12 — \$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiau. tankų

1 sv. deg. kavos

1 sv. deg. kavos

1 sv. kavos

4 sv. rūk. lašinių

2 sv. kiau. taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. šokolado

2 gab. tualet. muilo

Siunt. Nr. 22 — \$ 5.50

3 sv. gr. kiau. taukų

3 sv. rūkytų lašinių

3 sv. cukraus

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

1 sv. šokolado

KANADISKA DARBO SAVAITĖ IR TOLIAU DAR TRUMPEJA

(Canadian Scene) Federalinis Darbo Departamentas pranešė, kad laike 1951 metų „normali darbo savaitė“ fabriko tarnautojams sumažėjo trim ketvirtadaliais valandos. Valsybinis vidurkis dabar sudaro apie 43 ir pusę val.

Darbo savaitė įstaigų tarnautojams taipogi truputį sumažėjo, kai tuo tarpu per tuos metus tarnautojų skaičius dirbantis penkias dienas savaitėje padidėjo.

„Normali darbo savaitė“ yra apibrėžta valandų skaičiumi, kuris dirbamas dauguma darbininkų, išskyrus laikinius viršvalandžius arba nedirbtą laiką.

Dirbantys spaustuvėse arba leidyklose turėjo trumpiausią vidutinę darbo savaitę, tai yra 40,2 val., o tie, kurie dirbo popieriaus gamyboje, ilgiausią — 45,9. Fabriko darbininkai Britų Kolumbijoje dirbo trumpiausią vidutinę savaitę — 41,5 val. — ir Newfoundland'e ilgiausią — 47,6 val.

Fabriko darbininkams vidutinis darbo valandų skaičius sumažėjo apie dvi valandas nuo 1947 m. Tas sumažėjimas didžiausia dalimi įvyko dėl šešta dienos nedirbimo. 1947 metais apie 30 proc. fabriko darbininkų turėjo 48 val. savaitę ir maždaug 19 proc. 40 val. savaitę. 1951 metais buvo tik 14 proc., kurie turėjo 48 val. savaitę, kai virš 35 proc. normaliai dirbo 40 val.

Vidutinė normali darbo savaitė įstaigų tarnautojams buvo 38,6 val., tai 12 min. sumažėjimas nuo 1950 m. vidurkio.

Penkių dienų savaitę gamyboje padidėjo iki 70 proc. fabriko darbininkų 1951 metais, kai 1950 m. buvo 65 proc. Penkių dienų savaitės darbininkų nuosimtis svyravo nuo 81,4 Ontarijuje ir 75,6 proc. British Columbijoje iki 78,9 New Brunswick'e ir 2,1 Prince Edward Island'e. Virš 60 proc. dirbo penkias dienas savaitėje Manitoboje ir Quebec'e, virš 42 proc. Albertoje, apie 38 proc. Saskatchewan'e ir Nova Scotia'je ir apie 15 proc. Newfoundland'e.

Iš įstaigų darbininkų dirbo apie 76 proc. penkias dienas savaitėje 1951 metais palyginus su 69 proc. 1950 metais. Bendras padidėjimas įvyko tik dėl Ontarijos ir Quebec'o padidėjimų, kur virš keturi penktadaliai visų įstaigų tarnautojų dirba. Quebec'e proporciškai padidėjo nuo 63 iki 72 proc. ir Ontarijuje nuo 84 iki 88 proc.

Jono LADYGOS
baldų
studijoje
„ARTIS“

priimami užsakymai ir patarimai sofa, fotelių (chesterfields). „St. Louis Textiles“ medžiagų ir baldų atstovybė fabriko kainomis.

Biuras St. Denis 1251, (prie St. Cathenre). Specialiai lietuviams šeštadieniais iki pietų. Telef.: Talon 3345.

LIETUVIŠKA SKRYBĖLAIČIŲ KRAUTUVĖ
JUDITH HAT SHOPPE

7334 St. Hubert St., Montreal. Tel. CA 8859.

Rankų darbo skrybėlaitės ir pertaisymai.

Vestuviniai šydai.

Sav. BRONĖ ir ALEKSANDRA STANKEVIČIŲTĖS

BOURBONNAIS REFRIGERATION SERVICE

273 — 1 Ave., Ville Lasalle.

Tel. TR 8351.

Šaldytuvų ir įvairių elektrinių motorų taisymas.

391 ST. CATHARINE ST. W. MONTREAL.

CAPITOL FURNITURE CO.,

Penki aukštai baldų PHILIPS ir kt. firmų radio aparatų ir elektrinių reikmenų. Visi kiti jūsų namų reikmenys Lengvos mokėjimo sąlygos — žemiausios kainos.

Mūsų prekybos vedėjas Mr J. J. RUSSELL kalba lietuviškai ir yra krautuvėje kasdien.

TEL.: LA 8621.

DIDELIO PATYRIMO VALYMAS - TAISYMAS
DE LUXE CLEANERS

Paėmimas ir pristatymas dieną ir vakarais.

Sav. P. Rutkausko Tel.: NE 5-0303; 143 — 8 Lachine.

LIUDESIO VALANDŲ

KREIPKITES PAS

Laidotuvių Direktorių

C. Halpin Funeral Home Reg'd.

KOPLYČIA VERDUN — WILLIBRORD AVE KAM

PE, PRIE PAT AUŠROS VARTŲ PAR. BAŽNYČIOS

4500 VERDUN AVE, VERDUN. Tel. YO 3440

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ
RŪBŲ SIUVEJAS

Kostiumus ir paltus siuvu pagal naujausias madas. Turiu didelį pasirinkimą įvairių angliškių ir vietinių medžiagų. Visus darbus atlieku pigiai, skoningai ir punktualiai.

ED. KONDRATAS.

1113A Dundas St. W. (netoli Ossington). Toronto.

Tel. LL 9626.

Atstovavimas įstaigose, patvirtinti dokumentų vertimai ir nuorašai, kalbinė pagalba turto sandėriuose, teismuose, mokesčių, imigracijos, vizų ir kiti reikalai

Jonas Zmuidzin

Paryžiaus universiteto dipl. teisininkas:
3420 Drummond, Montreal, P.Q., Canada. Tel.: PL 6580

Dr. DORA GORDON

Dantų gydytoja

Kalba lietuviškai

Tel.: Walnut 9773 4914 Decarie Blvd., Montreal.

SIUVĖJAS A. BERESNEVIČIUS

Priimu moteriškų ir vyriškų rūbų užsakymus iš savo ir klientų medžiagos. Darbą atlieku pagal naujausias madas, švariai ir sąžiningai. Kainos visiems prieinamos.

1004 Dundas St. W., Toronto, Ont. Telef. LL 3222.

HAMILTON**PO BIRUTĖS VAITKŪNAITĖS ŠOKIO KONCERTO HAMILTONE**

Šokėja Birutė Vaitkūnaitė „Inspektorius atvyko“. Premjera įvyks St. Michael salėje, 213 James St. N.

LIETUVOS ENCIKLOPEDIJOS ATSTOVAS

P. St. Dalius čia labai gyvai darbuojasi, rinkdamas prenumeratorių. Jau pirmą savaitę Liet. Enciklopediją hamiltoniečiai užsiprenumeravo 40 komplektų. Hamiltoniečiai, kurie norėtų Liet. Enciklopediją užsiprenumeruoti, gali į savo atstovą kreiptis ir paštu. Jo adresas: St. Dalius, 35 Wilson St., Hamilton, Ont.

SIEMET, VĖLINIŲ DIENA,

dėl išpuolusio sekmadienio, buvo švenčiama pirmadienį. Kadangi daugumas pirmadieniais dirba, todėl Vėlinių išvakarėse, sekmadienį, gausiai dalyvaujant mūsų kolonijos gyven tojams, italų bažnyčioje, mūsų klebono buvo atlaikytos pamaldos už visus mirusius.

GRAŽUS IR ŠILTAS SIEMETINIS RUDUO,

duoda galimybės ilgiau dirbti prie statybos darbų. Nenuostabu tad, kad nejučiamas toks didelis bedarbių skaičius Hamiltone.

PASKUTINĮ SAVAITGALĮ,

Hamiltono policininkai — E. Kodis ir J. Brobbs, lengvoje mašinoje konfiskavo svaiginamųjų gėrimų — 16 butelių degtinės ir 216 bonkų alaus. Savininkas H. Wozniak patrauktas teismo atsakomybėn. Kbr.

ŠĮ ŠEŠTADIENĮ,

lapkričio mėn. 15 d. HLDMT „Aukuras“ atidaro 1952-53 m. sezoną, 3-jų veiksmų drama

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!**National Restaurant**

LIETUVISKAS RESTORANAS.

SAVININKAS M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. TEL. TR 0141

Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

LIETUVIS LAIKRODININKAS**ZUKAS ANTANAS**

Tel. TR 4321 1434 Rolland Ave., Verdun. Kreiptis vakarais po 6,30 val.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS**D. E. BELANGER & SONS**

15 METŲ JŲŲ TARNYBOJE

GARANTUOTAS DARBAS.

259 — 3 Ave., Ville LaSalle. TR 4588.

Duodame ir kreditan**PARAMOUNT JEWELLERS**

363 ST. CATHERINE ST. W. netoli Bleury HA 0888

78 SAVAITĖS ISSIMOKEJIMUI

be nuosimčių

Plačiai išgarsinti laikrodžiai

■ CYMA ■ LONGINES

■ BULOVA ■ OMEGA

Šviesiai melsvi deimantai

Mokame aukščiausias kainas

už seną auksą ir deimantus.

EKSPERTŲ GARANTUOTAS LAIKRODŽIŲ TAISYMAS

7582A, Rue Edouard, Ville LaSalle TR. 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool 4337 Verdun J. Alcide Blais, 29—4ieme Ave., Verdun. YO 3323. Avenue, Ville LaSalle. TR. 7849.

LONDON, Ont.**KUN. RUDZINSKAS GAVO NAUJĄ PASKYRIMĄ.**

Londono lietuvių klebonas augštos. Turimom žiniom, lie kun. V. Rudzinskas gavo iš tuviai jau nupirko per 50 narys naują paskyrimą, būtent — į Sarnią, Ont., šv. Juozapo ligoninės kapelionu. Tiesa, tai ne lietuviška įstaiga ir kun. V. Rudzinskui teks naudotis anglų kalba, bet jis jau gerokai yra ją apvaldęs.

Linkime kapelionui sėkmės.

Kor.

LIETUVIAI GERAI LAIKOSI.

Londono šiais metais nėra tokio nedarbo, kaip buvo pernai rudenį. Lietuviai veik visi dirba. General Diesel Motor ir General Wares Steel Co. turi užsakymų už kelis milijonus. Atrodo, žiemą žmonės gali turėti pakankamai darbų.

Beveik kiekviena lietuviška tremtinių šeima turi savus lietuviškus namus. Kai kurie ir pavieniai pirkė namus. Nuomininkų pakanka. Nuomos šim į tėvynę. Z. T.

Audžiu tautinius rūbus,

JUOSTAS, PAGALVĖLES, STALTIESĖLES, UŽUOLAIKAS ir kt. NEAUKŠTOS KAINOS. 288-6 Ave. Ville LaSalle. Ald. Bebėnaitė-Puniškienė.

DR. JONAS YČAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1390 DUNDAS St. West, Toronto.

(tarp Gladstone ir Rushholme Rd.)

PRIMA LIGONIUS IR GIMDYVĖS ŠIOKIADIE- NIAIS 2—4 ir 6,30—8 val., arba pagal susitarimą Telefonas LO 1794

Winnipeg

WINNIPEGIEČIŲ ŽINIAI!

Sekmadienį, lapkričio mėn. 23 d. 3 val. po pietų, lietuvių klube, 240 Manitoba Ave., yra ruošiamas Kariuomenės šventės minėjimas. Bus paskaita ir lyvauti.

KLB Winnipeg Apyl. V-ba.

NELAIMĖJE NETEKSI VISKO,

bet

Alberto Norkeliūno**Agentūroje**

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

už \$0.01 \$1.000.00

.01 per dieną apdraudžia Jūsų visą turtą iki \$ 1.000.

Sąžiningas patarnavimas visose draudimo srityse.

Agentūra atstovauja 8-as iš rimčiausių draudimo b-vių.

5637 Jeanne D'Arc Ave., Montreal 36, Que.

Telefonas: CI 2363

Dr. Roman Pniewski

Daugelį metų praktikavęs didelėse ligoninėse ir klinikoje Europoje ir Amerikoje.

VIDAUS LIGŲ, AKUSERIJOS IR VENERINIŲ LIGŲ SPECIALISTAS.

3537 PARK AVE. Montreal.

Tel. HA 7623

Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS

LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS**J. H. BENOIT**

FUNERAL DIRECTOR

NELAIMIŲ AVEJŲ VISADA PAŠIRUOŠES PADĖTI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

Toronto, Hamiltono, St. Catharines, Niagara Falls, Buffalo, Wellando ir kitų apylinkių lietuviai, maloniai kviečiami atsilankyti į didžiulį

PRIEŠADVENTINĮ ŠOKIŲ VAKARĄ,

kurį ruošia KLTS Wellando skyrius, š. m. lapkričio m. 22 d., (šeštadienį) 162 Hagar St., Slovak Recreation Club, Welland. Gros puikus Wellando vokiečių klubo orkestras. Veiks turtingas valgių ir gėrimų bufetas.

Turtinga loterija. Pradžia 7 val. vak.

Laukiama visų ir iš visur.

KLTS Wellando Skyriaus Valdyba.

WELLAND, Ont.**KAIP WELLANDAS MINĖS LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĘ.**

Apylinkės Lietuvių Bendrinė dalis. Po to bendri šokiai, ruomenės valdyba, lapkričio Grieš šaunus orkestras. Taip mėn. 15 d., ruošia Lietuvos Ka pat galima bus pasivaikinti kie ruomenės šventės minėjimą, taisy bei minkštais gėrimais ir kuris įvyks Slovakų salėje, užkandžiais.

Welland, 162 Hagar St.

Pradžia 7 val. vakare. Prog apylinkių lietuvių skaitlingai rama: paskaita ir trumpa me- atsilankyti. Valdyba.

J. GRAŽYS

SIUVU NAUJUS IR

TAISAU SENUS

KAILINIUS PALTUS. DUODU GERĄ KAILIŲ PASIRINKIMĄ.

DARBĄ ATLIEKU

SĄŽINGAI

IR ŠVARIAI.

KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.

7437 BLOOMFIELD,

Park Extension.

CRescent 2279.

Kreiptis po 6 val. vakaro, šeštadieniais — visą dieną.

DELHI, ONT.**KARIUOMENĖS MINĖJIMAS IR SUSIRINKIMAS**

Lapkričio 23 d., 3 val. KLB Delhi LOK-tas, lenkų salėje, rengia Lietuvos kariuomenės minėjimą ir šaukia visuotinį narių susirinkimą.

Pagal priimtą KLB Statutą bus persiorganizuojama į Apylinkę ir išrenkama nauja valdyba.

Po trumpo kariuomenės minėjimo, susirinkimas vyks sekančia tvarka: 1) Susirinkimo atidarymas, 2) Prezidiumo sudarymas, 3) Pereito susirinkimo protokolo skaitymas, 4) Ko miteto nuveiktų darbų pranešimas, 5) Apylinkės valdybos ir kontrolinės komisijos rinkimas, 6) Bėgamieji reikalai ir 7) Susirinkimo uždarymas.

Pastebime, kad minėjime ir susirinkime sutiko dalyvauti Kr. V-bos pirm. p. J. Matulionis iš Toronto. Maloniai kviečiame ko skaitlingiausiai dalyvauti visus lietuvius.

Delhi ALOK-tas.

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPA-LAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).

2521 CENTRE St., Montreal.

Fitzroy 3292.

PADĖKOS**PAJIEŠKOJIMAI**

Akademiniam Sambūriui už Stipendiją ir Pašalpų Fondo įsteigimą, jo nariams ir visuomenei už suaukotus pinigų pirmieji šio fondo stipendininkai reiškia nuoširdžią padėką.

J. Kibirkštis, J. Mališka,

A. Pusarauskas.

ŠIRDINGA PADĖKA

už suroštą mums tokią gražią surprise partiją mūsų 25 m. ve dybinio gyvenimo sukakties. Širdingai tariame ačiū rengėjam ir svečiams, taipgi širdingiausiai ačiū už tokią gražią dovaną, kuri mums pasiliks atminty visados. A. T. Vičiai.

LIETUVIŠKA

Mėsos krautuvė

Sav. J. ir K. Guzevičiai.

Tel. DO 5817

2379 Rosemount Blvd., Montreal.

DANUTĖ STRAZDAITĖ

321 Oakwood Ave., Toronto, 10.

GORDON'S BEAUTY SALON

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvieną dieną (išskyrus sekmadienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

DETROITO VYRŲ KVARTETAS HAMILTONE!

muz. B. BUDRIŪNO vedamas VYRŲ KVARTETAS ir TRIO, DUOS MŪSŲ TAUTINIŲ DAINŲ IR PASAULINIŲ KOMPOZITORIŲ
Baigdami mūsų šių metų parengimus, mes duodame gražiausią ir įdomiausią programą, į kurią kviečiame visus tautiečius skaitlingai atsilankyti!
Po programos ŠOKIAI, grojant italų BENNI-FERRI orkestrui! PRADŽIA 7 val. vak. Veiks įvairūs BUFETAS.
50% GAUTO PELNO SKIRAMA BAŽNYČIOS STAITYBAI.

TF A-bes Kanadoj Hamiltono sk.

KONCERTA

MONTREAL

MONTREALIS SUSILAUKS LIETUVIŲ SALĖS.

KLT Monteralio skyrius praėjusiame valdybos susirinkime nutarė imtis iniciatyvos statyti Monteralio lietuvių salę. Jos iniciatorių prysakyje yra romuntietis Julius Trumpa, kuris į bendrąją Monteralio lietuvių namų statybos reikalams komisiją buvo išrinktas dar pa vasarį įvykusiame skyriaus atsotvų susirinkime. Nieko tačiau nevykstant ir nejudant reikalui iš vietos, KLT Monteralio skyriaus valdyba pasiėmė iniciatyvą ir tam reikalui jau turi apie 20 narių, kurie įmoka po 1.000 dol. įnašo. Nutarta rasti tuojau gera vieta ir nedelsiant imtis visų statybos priemonių. Iniciatoriai žada vėliau plačiau pa informuoti apie sumanymą, priidėjimo sąlygas ir tt.

KANADOS LIETUVIŲ TA RYBOS MONTREALIO SKYRIAUS

susirinkimas, sekmadienį įvyksiamame skyriaus valdybos susime nutarta šaukti lapkričio 23 dieną, 3 valandą po pietų Šv. Kazimiero parapijos salėje. Apie tai pranešama skyriaus nariams. Visi kviečiamieji, be to, gaus dar asmeninius pakvietimus.

MAŽOSIOS LIETUVOS BICIULIŲ DRAUGIJOS

metinis susirinkimas nukeltas į lapkričio 30 dieną. Susirinkimas įvyks 377 Willibord, A. V. parapijos salėje, tuojau po pamaldų, apie 12 val. 30 min. Bus naujų vadovaujamųjų organų rinkimai, pranešimai ir kiti svarbūs reikalai. Į susirinkimą kviečiami ne tik nariai, bet ir nori būti draugijos nariai. Jei laiku nesusidarytu kvorumo, po valandos susirinkimas bus laikomas teisėtu spręsti suminėta dienotvarkę.

IŠNUOMOJAMAS didelis, saulėtas, su dviem langais kambarys. Bute centrinis šildymas, šiltas vanduo, 5675 Molson Str., Rosemount.

IŠNUOMOJAMAS dvigubas kambarys vienam ar dviem vyram, 3474 Messier St., Montreal. Tel. AM 5246.

IŠNUOMOJAMI DU kambariai Verdune, 688 Allard Str. Kreiptis po 7 v. Pageidaujami vyrai.

LABAI PIGIAI parduodamas aliejinis pečius šildyti namus. Prie pečiaus yra dvi bačkos alyvai ir kiti reikalingi prietaisai. Kreiptis 712 Rierview, Verdune, arba telefonu CE 2592.

IŠNUOMOJAMAS kambarys su visais patogumais. 7131—9 Ave., Ville St. Michel.

PARDUODAMA mažai vartota alyvinė apšildymo krosnis. Teirautis telef. WE 7401.

IŠNUOMOJAMI du atskiri kambariai pigia kaina su apšildymu. Prašau kreiptis vakarais nuo 7 val. vakaro, adresu: 6421 Briand St., Ville Emard, arba skambinti telef. TR 3134.

IŠNUOMOJAMAS atskiras kambarys vienam asmeniui, galima ir su maistu. Arba duodamas kambarys veltui už prižiūrėjimą 6 metų mergaitės dienos metu. Teirautis 2387 Belanger, tel. DO 1206.

REIKALINGAS šoferis sunkvežimii. Skambinti EX 7782. 44,5

NORINTIEJI GAUTI KALAKUTŲ tiesiog iš Kazio Luko farmos, prašomi užsisakyti telefonu TU 4118. 44...

Maloniai prašomi tautiečiai skaitlingai dalyvauti.

LIETUVIAMS EVANGELIKAMS.

Pranešama, kad kun. A. Tra kis laikys pamaldas Šv. Jono bažnyčioje (Prince Arthur ir Jean Mance kampas), lapkr. 16 d., sekmadi., 12 val.

LANKĖSI IŠ AMERIKOS

Kelias dienas Montrealyje praleido Čikagos „Draugo“ administratorius p. Daugirdas, buvęs vienas Kauno „Žaibo“ spaustuves direktorių ir „XX Amžiaus“ administratorius ir „K. K. Laivo“ redaktorius kun. Parulis. Jie čia inspektavo platintojus ir ta pačia proga aplankė „Nepriklausomos Lietuvos“ redakciją.

Prieš grįždamas į Čikagą „NL“ redakcijoje lankėsi architektas Vyt. Peldavičius, kuris šio atsilankymo proga įteikė „NL“ auką ir papasakojo apie kultūrinį Čikagos liet. gyvenimą.

Iš Brooklyno Montrealyje viešį pp. Vaitkų šeimą, kuri yra atvykusi į pp. Žižiūnų sukaktuves.

ATLEIDO IŠ DARBO

Canadian Car Co šiomis dienomis atleido iš darbo apie 350 darbininkų, kurių tarpe yra būrys ir lietuvių. Esą, įmonės perkelti dalį savo įrengimų į kitą vietą ir todėl darbas joje sustabdomas dviems mėnesiams.

Tautiečiai, kuire žinote bent kokių darbų, būkite malonūs pranešti redakcijai, kuri apie tai painformuos netekusius darbo.

MONTREALIO ŠACHMATI NINKAMS

ir prijauciantiems pranešama, kad šį šeštadienį, lapkričio 15 d., 3 val. po pietų YMCA patalpose, 5550 Park Ave, šaukiamas steigiamasis šachmatininkų klubo susirinkimas, kuriame prašome dalyvauti visi šachmatininkai ir prijauciantieji.

BROOKLYNAS ATVAŽIUOJA!

Brooklyno lietuvių krepšinininkai ir ping-pongistai lapkričio 29 d. atvažiuoja į Montrealį rungtynių su mūsų sporto klubo „Tauras“. Žaidynių ir susipažinimo vakaro vieta bus pakelbta vėliau. Lietuviai prašomis tai dienai rezervuoti.

MIRĖ LIETUVIAI

Praėjusi savaitė Montrealio lietuviams buvo labai nuostolinga. Mirė net 3 lietuviai.

Lapkričio 9 d. mirė DLK Vytauto klubo pašalpinės narys Jonas Čekauskas, sulaukęs apie 70 metų. Pašarvotas dir. J. H. Benoit laidotuvių koplyčioje, 2102 Fullum St. Laidojamas lapkričio 13 d. per Šv. Kazimiero bažnyčią.

Kanadoje yra trys broliai Pijus, Kazimieras ir Kostas Kilikevičiai, kurių du gyvena Montrealyje, Jaque Cartier. Vienas iš šių yra dipukas, pats atvykęs Kanadon ir po to atskvietęs savo nuo sovietų okupacijos pabėgusią motiną senelę, jau turėjusią apie 85 metus amžiaus. Ji šeimnininkavo ir ap tarnavo abu čia gyvenančius savo sūnus, be to, prižiūrėjo daržus, ravėjo, gėrybes suėmė. Matyt, sena moteris, pervargo į mirę. Palaidota lapkričio 7 d. į laidotuves buvo atvykęs iš sūnus iš Toronto, komunistų laikraščio „Liaudies Balso“ administratorius.

Taipgi mirė Juozas Statkus, bet apie jį žinių daugiau nėra.

LINKSMAS ŠOKIŲ VAKARAS

LAS Montrealio skyrius, lapkričio mėn. 15 d., šeštadienį, Dom Polsky salėje, 1862 Wellington St., rengia linksmą priešadventinį šokių vakarą.

Šokiams gros Brolių Lapinų kapela „Lituanica“.

Veiks bufetas su visokiais gėrimais.

Bus gerų fantų šokių nesutrukdanti loterija.

Už 1 dol. įžangos mokestį bus duodama priedo užkandžiai.

Salė pasiekiamą 58 tramvajum, kurioje mieli svečiai laukiami 7 val. 30 min. ir turės progos pasižokti bei pasivašinti iki 2 val. sekančio ryto.

Valdyba.

SKELBIMAS

Š. m. lapkričio mėn. 22 d. 8 val. vakaro D'Arcy McGee salėje, 220 Pine Ave Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų - Savanorių S-gos Montrealio skyrius ruošia koncertą.

Programą išpildys Lietuvos Operos solistė p-lė P. Radzevičiūtė, pradėdąs dainininkas p. Verikaitis ir muzikas p. K. Smilgevičius. Koncerto pelnas (jei toksai bus???) bus sunaudotas sušelpimui mūsų tautiečių likusių Vokietijoje, ateinančių ševnčių proga. Kam ir kiek bus pasiūsta, Montrealio lietuviškąją visuomenę painformuosime per spaudą. Įžanga koncertan bus: 1,50 — 1 ir 0,5 dolerio. Nuo 1 iki 12 eilės — 1,50 dolerio, nuo 12 eilės iki galui — 1 doleris. Vaikams iki 15 mt. amžiaus 0,5 (pusė) dol. Lapkričio mėn. 16 d. tuojau po pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje bus parduodami bilietai į koncertą, o lapkričio mėn. 22 d. nuo 7,30 v. prie įėjimo salėn. Koncertas prasidės punktualiai — prašome nesivėluoti. L. K. K. Savanorių Valdyba.

NUKELTA SĄRAŠŲ ĮTEIKIMO DATA

Buvo pranešta, kad paskutinė sąrašų į Montrealio Bendruomenės rinkimus data yra lapkričio 22 diena. Patogumo sumetimais ta data nukeliama į lapkričio 23 dieną, sekmadienį, kad į pamaldas atvykę galėtų pasinaudoti ta proga ir sąrašus įteikti AV parap. kioske p. Jurkui.

SĄRAŠŲ SUDARYMO REIKALU SUSIRINKIMAS

šaukiamas šį sekmadienį, lapkričio 16 dieną tuojau po pamaldų, Aušros Vartų parapijos salėje. Organizacijų atstovai su savim atineša kandidatų ir Valdybą ir į Revizijos komisiją pavardes ir jų raštiškus pasižadėjimus būti renkama. Vietoje bus sudaryti sąrašai ir surinkti reikalingi parašai. Kaip jau buvo nusistatyta, visos organizacijos eina vienu sąrašu ir kiekviena organizacija duoda po vieną atstovą į valdybą ir po kitą į revizijos komisiją. Žinoma, kas norės, be šio sąrašo turi teisę sudaryti ir atskirą savo sąrašą.

PP. ŽIŽIŪNŲ SUKAKTUVĖS

Šv. Kazimiero parapijos vargoninko p. Žižiūno ir p. Žižiūnienės 25 metų vedybinių sukaktuvių proga, jiems buvo surošta graži staigmena, kurioje dalyvavo apie 200 asmenų. Sukaktuvinininkai susilaukė daug sveikinimų ir dovanų. Daugelis parapijiečių pagerbė savo ilgametį vargonininką. Pa sakytą daug gražių veiklų įvertinančių kalbų ir pareikšta daug linkėjimų.

PRIIMA Į DARBĄ

Longueuilioje, 210 St. Jean St, esanti Bond siuvykla plečia įmonę ir pradeda statybą, kuriai reikalingi darbininkai. Statybos darbams ir priimami darbininkai. Kas norėtų ten gauti darbo, geriau padarys pasiskubinę.

MŪSŲ LIGONYS

Prieš 4 mėnesius sunkiai sušidėgines koją Mace Foundry verdančiu metalu, Valys Rupeika, tebesigydė. Spėjama, kad visai pasveiks tik tai dar po dviejų mėnesių. Pr. Šimelaičio apšutinimas į žiemą pradėjo atsiliepti patini mai, skausmais. P. Šimelaitis turi gydytis.

P. Valentienė jau yra sugrįžusi iš ligoninės ir džiaugiasi gerai pasitaisiusi ir žymiai sušprėjusi.

TURKIŲ - KALAKUTŲ VAKARIENĖ

Pašalpinė Šv. Elzbietos moterų darugija paskutinį šeštadienį prieš adventus, lapkričio 29 dieną, ruošia didelę ir iškilmingą vakarienę. Bus visokių valgių ir visokių gėrimų, o visų viršijimui — kalakutai! Pavalgius, galima bus pasižokti. Vakarienė bus Šv. Kazimiero parapijos salėje ir pradėsima 7 v. vakaro. Visi tautiečiai, ir su svečiais, maloniai kviečiami atsilankyti.

NEPASIVELINKITE UŽSISAKYTI LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ

Lietuvių Enciklopedijos užsakymų blankų yra „Neprikl. Lietuvos“ redakcijoje, Aušros Vartų kioske ir pas platintojus. Neužmirškite užsisakyti; vėliau enciklopedijos negalėsite gauti, nes ji platinama tik prenumeratos būdu ir atskirai nebus pardavinėjama. Kioske kreipkitės į p. Jurkų, Akademiniame sambūry — į inž. S. Na ginonį ir į „NL“ redakciją. Arba užsisakymų blankus užpildykite pas tuos žmones, kurie tikrai jų turi.

PIRMOSIOS STIPENDIJOS

Montealio augstosiose mokyklose studijuojantiems studentams J. Kibirskičiui, J. Mališkai ir A. Pusaraskui Liet. Akademiniame Sambūris paskyrė pirmąsias stipendijas.

Tautiečiai atliks labai gražų ir labai vertingą patarnavimą, jeigu, kiek kas išgalėdamas, parems aukomis šį L. Akademiniame Sambūrio sudaromą fondą. Auką priima aukų rinkėjai, sambūrio nariai ir „NL“ red.

SPORTININKŲ VEIKLA

„Tauras“, pradėjo žiemos sezoną žaidynes Montrealio Gold Ball rate, kuris paskirstytas į 3 klases — A, B, C. Lietuviai dalyvauja B kl. Lapkr. 10 d. buvo pirmos žaidynės. „Taurus“ krepšinininkai pirmą puslaidį baigė 14 taškų persvara, bet antrame pralaimėjo, bendrų santykiu 66:68.

Numatomos rungtynės, krepšinio ir stalo teniso, su latviais ir draugiškos su ukrainiečiais. „Tauras“ nutarė įsigyti uniformas, kokios buvo Lietuvoje. A. Vizgirdaitė pasiėmė organizuoti moterų ir mergaičių krepšinio Modestas Atkočiūnas prašomas atsiliepti telefonu YO 0934 trečiadienį ir visi sportininkai arba nori tokiais būti, atsilankyti į treniruotes penkt. vakarais ir šeštad. popietėmis į A. V. parapijos salę.

TORONTO

TORONTO APYLINKĖS VALDYBAI IR KONTROLĖS KOMISIJAI IŠIRINKTI

Apylinkės LOKas skelbia kandidatams išstatyti tvarką:

1. Apylinkės Voldybon reikia išrinkti 7 nariai, o Kontrolės Komisijon 3 nariai;
2. Kandidatus siūlo 15-os pilnateisių narių grupe;
3. Apylinkės Valdybon siūlomų kandidatų viename sąraše negali būti daugiau kaip 7 kandidatai, o Kontrolės Komisijon viename sąraše ned daugiau 3 kandidatų;

4. Sąrašai surašomi tokia tvarka: a) eilės numeris, b) kandidato pavardė, c) vardas, d) gimimo data, e) profesija ir f) adresas.

Toliau seka 15-os tuos kandidatus pasiūliusių pilnateisių lietuvių sąrašai, kuriame žymi ma: a) eilės numeris, b) siūlytojo pavardė, c) vardas, d) gimimo data, e) adresas ir g) siūlytojo savarankiškas parašas.

5. Tas pat kandidatų siūlytojas, gali pasirašyti, viename Apylinkės Valdybos ir viename Kontrolės Komisijos kandidato sąrašuose.

6. Kandidatų sąrašai, kartu su siūlomų kandidatų raštiškais sutikimais būti renkama, turi būti įteikti arba atsiųsti paštu Toronto Apylinkės rinkimnės Komisijos pirmininkui L. Tamašauskui, 236 Dovercourt Rd, wtel. ME 4469) arba įteikti Lietuvii Namuose, 235 Ossington Str. Lietuvii Bendruomenės Krašto Tarybos būstinėje, ne vėliau kaip lapkričio m. 24 d. 24 val.

7. Išstatytų kandidatų rinkimai į Apylinkės Valdybą ir Kontrolės Komisiją įvyks Lietuvii Namuose, 235 Ossington St., 1952 m. gruodžio m. 14 d. (sekmadienį) nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro. Toronto ALOK-o Prezidiumas.

TORONTO LIETUVIŲ MENINKŲ STEIGIAMASIS SUSIRINKIMAS

Lapkričio 2 d., 3 val. pp. Lietuvii Namuose įvyks menininkų susirinkimą atidarė KLB V-bos pir. J. Matulonis ir apibūdino visų sričių lietuvių menininkų organizacinę reikšmę ir jos svarbą šiais sunkiais mūsų tautos laikais, pažymėdamas, kad lietuviai menininkai, pasilikę pavergtoje tėvynėje, tikrojo lietuviškojo meno išvystyti negali, nes jiems atimta laisvė ir teisės. Jis kvietė visus tremtyje esančius menininkus, nežiūrint kasdieninio nuovargio, dar nešti tautos gyvybės dvasinius turtus, kurie mus turi jungti lietuviybės išlaikymui tremtyje ir reprezentuoti lietuviškąjį meną mus priglau-

dusiame Kanados krašte.

Po kalbos buvo pasiūlyta su daryti laikinį organizacinį komitetą, kurio tikslas — apjungti visus Kanadoje gyvenančius lietuvių menininkus, mėgejus ir prijauciančius.

Į laikinį organizacinį komitetą išrinkti: p. Pažemis, p. Kozulis, p. Radzevičiūtė ir p. Rukša.

KLB atstovas prie menininkų sambūrio — p. Simonavičius.

Organizacinis komitetas kviečia visus geros valios lietuvius, jį daromas pastangas išgirsti ir suprasti šių dienų šios organizacijos svarbumą, kad bendromis jėgomis dirbant, galėtume palengvinti savąjį tremties kelią iki išvysime mielas Nemuno ir Neris pakrantes.

V. D. Vyturėlis.

DIDELIS KONCERTAS TORONTO

Lapkričio 16 d., šį sekmadienį, 2 val. 30 min. po pietų, Lenkų salėje, 1087 Queen St. ir Dovercourt kampe, įvyks didelis operos solistės Elzbietos Kardelienės ir pianisto virtuozų Kazimiero Smilgevičiaus vokaliai muzikalinis koncertas. Jie abu pasirodys kaip solistai ir išpildys didelę ir įvairią programą. Toronto visuomenė prašoma šią dieną rezervuoti šiam dideliui koncertui.

Pakvietimai pas platintojus ir prie įėjimo.

Iniciatoriai.

KONCERTAN ATVYKSTA DAUG SVEČIŲ

Gauta žinių iš Amerikos ir apylinkių vietovių, kad į op sol. E. Kardelienės ir pianisto virtuozo K. Smilgevičiaus koncertą atvyksta daug svečių. Iš Čikagos pranešė p. N. Gugienė, kad ji bus koncerte. Telefonu yra užprašyti pakviesti mai koncertą iš Hamiltono, Delhi, Oakvillės, Wellando ir kitų apylinkės vietovių. Torontiečiai taip pat skuba apsirūpinti kvietimais į koncertą. Kor.

P. J. J. JUŠKAIČIO ĮSTAIGA persikėlė arčiau prie Liet. bažnyčios — 932 Dundas St. West. (sk.)

Dr. A. VALADKA

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
1081 Bloor St. W.-Toronto
priima ligonius ir gimdyves šokiadieniais nuo 2-4 pp. ir 6,30-8 v. arba pagal susitarimą tel. ME 2933

PARDUODAMA KRAUTUVĖ.

Rezidenciniame rajone tarp Queen Str. ir Dundas St. \$ 3.000 grynais. Parduodama kartinė maisto krautuvė su 10 kamb. Krautuvė ir kambariai duoda gerą pelną. Kambariai su visais baldais. Visa kaina apie \$ 6.000. Nerizikinga proga pradėti savistovų biznį. Nelaukite iki bus kitiems parduota.

Turime pardavimui įvairiausia kaina namų, valgyklų, krautuvų. Tamstoms miela padės nusipirkti

DR. J. KAŠKELIS

Telf.: WA 2646; WA 2647; WA 2648
R. TESLIA REAL ESTATE,
575 Queen St. W. Toronto.

Kalbinė pagalba teismuose, ištuokos, nuosavybės perdavimo ir kitose transakcijose. — Imigracijos, pilietybės, pasakų parūpinimo, civilinės metrikacijos ir kiti reikalai. — Atstovavimas įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai, nuorašai ir fotokopijos. — Visokeriopos informacijos. — Lietuvii interesus gina prityrę specialistai, studijavę Amerikos ir Europos universitetuose.

UŽEIKITE ARBA PARASYKITE MŪSŲ BIURUI.

JONAS J. JUŠKAITIS

932 Dundas West, Toronto, Canada. Tel. EM. 6-4880.